Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ● № 105 (9351). ● 1988 йил 31 май ● сешанба Баҳоси 3 тийин.

СССР Олий Советн Президиумининг Фармони

ЎРТАЧА ОЛИСЛИК ВА КАМРОҚ ОЛИСЛИК РАКЕТАЛАРИНИ ТУГАТИШ ТЎҒРИСИДА СОВЕТ СОЦИАЛИСТИК РЕСПУБЛИКАЛАРИ ИТТИФОҚИ БИЛАН АМЕРИКА ҚЎШМА ШТАТЛАРИ ЎРТАСИДАГИ ШАРТНОМАНИ РАТИФИКАЦИЯ ҚИЛИШ ТЎҒРИСИДА

СССР Олий Совети Президиуми **қарор қилади:**

Ўртача олислик ва камроқ олислик ракеталарини тугатиш тўғрисида Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи билан Америка Қўшма Штатлари ўртасида 1987 йил 8 декабрь куни Вашингтонда имзоланган, СССР Министрлар Совети томонидан ратификация қилиш учун тақдим этилган ва Иттифоқ Совети билан Миллатлар Советининг ташқи ишлар комиссиялари томонидан маъқулланган Шартнома **ратификация қилинсин.**

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси

А. ГРОМИКО.

СССР Олий Совети Президиумининг Секретари

Т. МЕНТЕШАШВИЛИ.

Москва, Кремль.
1988 йил 28 май.

РАСМИЙ ВИЗИТ БИЛАН

Совет пойтахти Америка Қўшма Штатларининг Президенти Рональд Рейганни Москвага хос анъанавий меҳмондўстлик билан кутиб олди. 29 май куни унинг Совет Иттифоқига расмий визити бошланди.

Соат 14.00. Внуково аэродромининг учиш майдонида фахрий қоровул жангчилари бир текис саф тортиб туришибди. Баланд флагштокларга АҚШнинг юлдузли— олачипор давлат байроғи билан СССРнинг қизил байроғи илинган.

Аэропорт биноси пештоқига рус ва инглиз тилларида ёзилган табрик транспарантлари қўйилган... Аэродромнинг беғубор осмонида АҚШ Президенти тушган самолёт пайдо бўлади. Самолёт қўниб, аэрофлот машинаси ҳамроҳлигида учиш-қўниш бетон йўлидан оҳиста юриб келади. Президент эмблемаси туширилган реактив «Боинг» самолёти тантанали кутиб олиш жойига келиб тўхтайди.

Пиллапоялар олиб бориладн. Самолётнинг катта эшиги очилади.

Аэропортга йиғилган кишилар АҚШ Президентини самимий табриклаб кутиб оладилар.

Ҳаво кемасининг пиллапояси ёнида дастлабки қўл олишувлар, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Олий Советн Президиумининг Раиси А. А. Громико ва унинг рафиқаси, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР ташқи ишлар министри Э. А. Шеварднадзе, КПСС Марказий Комитетининг секретари А. Ф. Добринин, бошқа расмий кишилар Р. Рейган ва унинг рафиқаси билан кўришадилар.

Учиш майдони узра АҚШ ва СССР давлат гимнларининг куйлари тантанали янграйди.

Аэропортда кутиб олиш маросими тугайди.

Бир неча дақиқадан сўнг мотоциклчиларнинг фахрий эскорти ҳамроҳлигидаги кортеж Киев тош йўлига чиқиб, шаҳарга йўл олади. Машиналар ўтиб борган кўча ва майдонларда АҚШ ва СССР давлат байроқлари ҳилпираб турибди.

* * *

АҚШ давлат секретари Ж. Шульц, америкалик бошқа расмий кишилар Президент билан бирга Москвага келдилар.

* * *

Катта Кремль саройида Р. Рейганни расмий кутиб олиш маросими бўлди. Маросим саройнинг асосий зали — Георгий залида ўтказилди.

М. С. Горбачев рафиқаси билан Р. Рейганни ва унинг рафиқасини зал ўртасида кутиб олди. Уларнинг қўл бериб кўришувини ўнлаб совет ва чет эл фотомухбирлари ҳамда кино операторлари қайд этишди. Тарихий залда ўтказилган маросим телевидение орқали дунёнинг кўпгина мамлакатлари зангори экранларида кўрсатилди.

М. С. Горбачев билан Р. Рейган қисқача табрик нутқи сўзладилар.

Сўнгра М. С. Горбачев билан Р. Рейган Екатерина залига ўтишди, у ерда якка-ма-якка суҳбат бўлди.

(ТАСС).

Екатерина залида суҳбат пайти.

С. Смирнов фотоси. (ТАСС).

ХАЛҚ БИЛАН МАСЛАҲАТЛАШИБ

КПСС Марказий Комитетининг XIX Бутуниттифоқ партия конференциясига Тезислари — мунозара учун платформа

Ўтган куни КПСС Марказий Комитетининг XIX Бутуниттифоқ партия конференциясига Тезислари эълон қилинди. Партия конференцияси 28 июнда очилади. Жуда катта аҳамиятга эга бўлган бу ҳужжат партия ва мамлакат ҳаётида дарҳол марказий ўринни эгаллади.

КПСС Марказий Комитетининг яқинда бўлиб ўтган Пленуми маъқуллаган Тезислар ҳаётий муҳим масалалар хусусидаги мунозара учун платформадир. Тезисларда унутилмас апрель Пленумидан кейин ўтган уч йил ичида бажарилган, бошланган ишлар ҳамда қайта қуриш йўлида турган тўсиқларни олиб ташлаш, революцион янгиланиш жараёнига янги, қудратли туртки бериш учун унинг ҳозирги босқичида нималар қилиш кераклиги узвий боғлиқ ҳолда баён этиб берилган.

КПСС Марказий Комитетининг Тезислари кенг муҳокамага қўйилди. Ҳар бир киши — коммунистлар ҳам, партиясизлар ҳам улар юзасидан ўз фикр-мулоҳазаларини билдиришга ҳақлидирлар ва билдиришлари керак. Бошланғич ва цех партия ташкилотларида, партия группаларидаги коммунистларнинг очиқ йиғилишларида, меҳнат коллективларида, ҳарбий қисмлар ва қўшилмаларда, жамоат ташкилотларида, матбуотда, телевидение ва радиода ана шундай муҳокама ўтказилиши лозим. Олдинда катта, масъулиятли ишлар турибди, бунинг учун вақт унча кўп эмас, буни ҳам ҳисобга олиш лозим. КПСС Марказий Комитетининг ҳамда КПСС Марказий Ревизия комиссиясининг аъзолари ва аъзоликка кандидатлари, бутун партия, идеология активларимиз, конференцияга сайланган делегатлар бу ишда фаол қатнашишлари керак.

Аввало нимага эътибор қиласан, киши! Биринчидан, Марказий Комитет Тезисларини муҳокама қилиш ҳар бир киши олдида ўзгаришларимизнинг социал моҳиятини чуқурроқ намоён этиш имконини беради. Иккинчидан, Тезислар ижодий муҳокама мунозаралар учун эълон қилинган. Демак, расмиятчиликдан, бир қолипдаги услублардан, тадбирбозликдан қатъиян воз кечиш, ҳар бир истовчи кишига ўз фикрини билдириш имконини бериш керак. «Умуман ва батамом» маъқуллаш эмас, балки қайта қуриш йилларида мамлакатда ва ҳар бир меҳнат коллективида қилинган ишларни ғоят жиддий, амалий тарзда идрок этиш, нуқтаи назарлар ва фикрларни танқидий анализ қилиш, қиёслаш талаб этилиши равшан. Қайта қуриш муқаррарлигининг ишончли гарантияларини яратишга қаратилган таклифлар алоҳида аҳамиятга эга бўлади. Муҳокама қатнашчилари маҳаллий ва группавий манфаатлардан юқори туришлари, мамлакат манфаатларига амал қилишлари лозим.

КПСС Марказий Комитетининг Тезисларини муҳокама қилиш конкрет тусда бўлиши керак. Маълумки, қайта қуриш иккинчи, анча мураккаб ва энг масъулиятли босқичга кирди, бунда унинг ғоялари кундалик практикага сингиб, бевосита ҳар бир кишига етиб борди. Қайта қуриш қаерда муваффақиятли равишда суръатга суръат қўшиб бораётганлигини, қаерда секин ҳаракат қилиб бораётганлигини ва ҳатто масала тортишувга айлантириб қўйилганлигини равшанроқ аниқлаш керак. Нима учун шундай бўлмоқда! Нима учун у ёки бу регионда, коллективда меҳнатни ташкил этишнинг илғор методлари ёмон жорий этилмоқда, ошкоралик ва демократизмни ривожлантириш кимнинг айби билан тўхтатиб қўйилмоқда, қаерда ва нима сабабларга кўра тўсқинлик механизми ҳамон таъзйиқ қилмоқда ва уни бартараф этиш учун конкрет равишда нима қилиш керак — муҳокама қатнашчилари мана шу ва бошқа саволларга жавоб қайтаришлари лозим бўлади, бу эса ақл-фаросатни ишлатишни, ўткир ва янгича назар ташлашни, принципиалликни тақозо этади. Четдан туриб эмас, балки манфаатдорлик, омилкорлик, граждалик назарини ташлаш талаб қилинади.

Ҳозир биз турли бошқарув бўғинларида ин қуриб олган бюрократизмга, маҳкамачиликка қатъиян қарши курашмоқдамиз. Лекин шуни унутмаслик керакки, ишчилар синфи, деҳқонлар, зиёлиларнинг баъзи қатламларида ҳам янгиликдан чўчиш, сусткашлик, лоқайдлик ва консерватизм сезилиб турибди. Марказий Комитет Тезисларини муҳокама қилиш чоғида тартиб ва интизомни янада мустаҳкамлаш тўғрисида, бракчилар ва прогулчилар, дангасалар ва «ташмачилар» ҳақида, сўзи билан иши бир жойдан чиқмайдиган кимсалар тўғрисида дангал ва рўй-рост гапирамиз. Тайёрга айёрлик кайфиятларидан, ишлаб чиқаришга қараганда кўпроқ истеъмол қилишдан иборат турғунлик одатидан қатъий равишда воз кечамиз.

Шу билан бирга қайта қуриш пешқадамларини, унинг меҳнатчилари ва «прорабларини», ижара ва бригада пудратига дадил киришаётган кишиларни, меҳнатни ташкил этишнинг янги форма ва методлари тарғиботчиларини, фан-техника тараққиёти учун курашчиларни зўр ғайрат билан қўллаб-қувватлаш зарур.

Партия қайта қуришнинг муваффақият қозонишида инсонга, унинг маънавий, ижодий потенциалига, шахсий манфаатдорлигига, унинг социализм ишига содиқлигига, шахсий тажрибасига асосий умид боғламоқда. Мунозаралар ва қизғин баҳслар билан ўтган йиғилишдан кейин инсон ўзининг қайта қуришдаги роли аҳамиятини ақл-идроки ва қалби билан яна ҳам кўпроқ англаб олса, унингсиз иш битмаслигини ҳис этса, демак, муҳокама беҳуда ўтмай, наф келтиради. Инсонга — ишчидан тортиб ҳар қандай даражадаги раҳбаргача унинг қанчалик баландпарвоз бўлмасин, сўзлари ва ваъдаларига қараб эмас, балки конкрет ишларига ва фақат ишларига қараб, қайта қуришни ривожлантириш, уни қўллаб-қувватлаш муддаосига қараб баҳо бериш керак.

Бу гап аввало коммунистларга таалуқли, албатта. Партия аъзоларининг чин фазилатлари — уларнинг ғоявий эътиқоди ва сиёсий етуклиги, ҳалоллиги ва партия ишига содиқлиги айни ҳозир чиниқамига синалади. Ҳозирнинг ўзидаёқ ҳар бир коммунист ва бошланғич ташкилот бутун ғоявий-сиёсий ишлар ва пропаганда ишини Марказий Комитет Тезислари руҳида, шу Тезислар асосида олиб боришлари керак.

Муҳокама — илтифотли фикрлашув эмас, йиғилиш бўлиб ўтди ва маъқуллади қабилидаги қўллаб-қувватлаш тўғрисида юқори ташкилотларни хабардор қилиш эмас, Тезисларни муҳокама қилиш — коллектив ижод ва изланиш, бундан буён қандай яшаш ва ишлаш кераклиги хусусида қарорлар қабул қилиш демакдир. Ҳеч шубҳа йўқки, КПСС Марказий Комитети Тезисларини муҳокама қилиш чоғида кўпгина конкрет ва қимматли таклифлар билдирилади. Мана шу таклифлар кўпинча бўлганидек, ном-нишонсиз йўқолиб кетмаслиги керак, уларни контроль остига олиш, дарҳол иш манфаатларини кўзлаб фойдаланиш, улар қандай рўёбга чиқарилаётгани ҳақида коллективни мунтазам хабардор қилиб туриш лозим.

Муҳокамада оммавий ахборот воситалари алоҳида роль ўйнайди. Мунозараларнинг боришини, хилма-хил фикр-мулоҳазаларни иложи борича тўлиқ кўрсатиш керак бўлади. Бунда уларни аввало одамлар орқали баён этиш, уларнинг фикри, позицияларини кўрсатиб бериш керак. Маҳаллий муаммоларни чуқур ва ҳар томонлама кўрсата туриб, диққат-эътиборни ана шу муаммоларни ҳал этиш йўлларига қаратиш, янги ғоялар ва ёндашувларга, салмоқли ижодий тафаккурга кенг имконият очиш, ёрқин публицистик суҳбат юритиш лозим. Шу билан бирга баъзида намоён бўлиб турган ортиқча шошмашошарлик, ҳовлиқиш, иккинчи даражали муаммолар билан ёки ҳозирги вақтда мутлақо нореал бўлган муаммолар билан машғул бўлиш ишга наф келтирмайди.

Хўжалик раҳбарлари мунозараларда фаол иштирок этишлари керак. Афсуски, бевосита цехлар, бригадаларда, иш жойларида меҳнаткашлар билан ошкора суҳбатлардан бўйин товлаб, чўчиётган, кабинетда туриб муомала қилиш услубини афзал билаётган бундай ходимлар ҳали оз эмас. «Хуфёна» муҳокамалар ва қарорлар вақти ўтиб кетганлигини, у энди асло қайтиб келмаслигини қаттиқ эсда тутиш керак.

Партия ташкилотларида XIX Бутуниттифоқ партия конференциясига делегатларни сайлаш асосан ниҳоясига етди. КПСС Марказий Комитетининг Тезисларини муҳокама қилишда аввало ана шу делегатлар иштирок этишлари, меҳнаткашлар ҳузурида, матбуот саҳифаларида ўз баҳолари ва фикр-мулоҳазаларини ўртоқлашишлари, шахсий позицияларини ҳамда XIX Бутуниттифоқ партия конференциясига қандай наказлар билан бораётганликларини сўзлаб беришлари керак.

Мамлакатда КПСС Марказий Комитетининг Тезислари асосида авж олиб бораётган умумхалқ мунозараси — аслини олганда, партиянинг халқ билан маслаҳатидир. Бу маслаҳат партия конференциясининг пухта ўйланган қарорлар қабул қилишига имкон беради, бу қарорлар эса революцион қайта қуришни муқаррар қилади.

[«ПРАВДА» газетасининг 29 майдаги бош мақоласи].

РЕСПУБЛИКА ФАНЛАР АКАДЕМИЯСИНИНГ УМУМИЙ ЙИҒИЛИШИ

Совет жамияти турмушининг ҳамма соҳаларини қамраб олган қайта қуриш илмий тадқиқотларни ташкил этиш соҳасида ҳам туб ўзгаришларни тақозо этади. Ижтимоий турмушни ҳар томонлама демократиялаш ва туб иқтисодий ислоҳотни амалга ошириш шароитида илм-фаннинг социал роли, мамлакатда авж олиб кетган янгиланиш жараёнининг муваффақияти учун олимларнинг масъулият даражаси ортиб бормоқда. Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг 30 майда Тошкентда бўлиб ўтган йиллик умумий йиғилишида шулар ҳақида гап борди.

Йиғилиш қатнашчилари республика Фанлар академиясининг 1987 йилги илмий тадқиқот фаолияти асосий якунларини ҳамда 1988 йилги вазифаларини кўриб чиқиб, илм-фан соҳасидаги қайта қуриш жараёни уни барча энг муҳим йўналишлар бўйича олий даражага чиқаришга, совет жамиятини жадал ривожлантириш вазифаларини ҳал этишга қўшадиган ҳиссасини кўпайтиришга қаратилмоғи лозим, деб алоҳида таъкидладилар. Фанлар академиясининг асосий куч ва воситалари муҳим умумиттифоқ ва регионал муаммоларни ҳал этиш билан алоқадор катта-катта программаларга, фундаментал тадқиқотларга йўналтирилиши зарур. Академия институтлари, олий мактаб ва тармоқ тадқиқот муассасалари илмий коллективларнинг фаолиятини янада мустаҳкам бирлаштириши керак.

Мамлакатда илм-фанни ривожлантириш борасидаги умумлаштирилган прогнозларга мувофиқ устун йўналишлар ажратилган бўлиб, Ўзбекистон ССР Фанлар академияси ана шу йўналишлар бўйича етакчи позицияларни эгаллаши мумкин ва керак, деб таъкидланди йиғилишда. Активиацион анализ, иншоотлар пишиқлиги ва сейсмодинамика, пахта комплекси механизмлар ва машина системалари назарияси, пахта генетикаси ва селекцияси, янги юқори самарали дефолиант моддалар яратиш, суғориладиган ерлар унумдорлигини ошириш ва улардан фойдаланишни интенсивлаш, Ўрта Осиё республикалари ва Қозоғистон шароитида демографик жараёнлар ва меҳнат ресурсларидан оқилона фойдаланиш ана шу йўналишлар орасида тилга олинди.

Ҳозир республика Фанлар академиясида янги вазифаларни назарда тутиб, институтлар, илмий кенгаш тармоқлари, кадрлар сиёсати, ишларни пул билан таъминлаш тартиби қайта қурилмоқда. Коллективларнинг куч-ғайрати энг муҳим муаммоларни ҳал этишга қаратилишини таъминлаш учун 2005 йилгача бўлган даврга мўлжалланган истиқбол планида илмий йўналишларни камайтириб бориш кўзда тутилган.

Аммо шу йил бошида ўтказилган таҳлил кутилганига зид равишда қайта қуриш куч ва маблағларни энг муҳим муаммоларга қарата олмаганлигини кўрсатди. Нутқларда илм-фаннинг куч ва воситаларини сочиб юбориш ҳатто кўпайганлиги уқтириб ўтилди. Академиянинг институтларида ишлаб чиқилаётган илмий йўналишлар сони саксонтага қадар кўпайгани ҳолда уларнинг фақат ярмидан озроғи жаҳондаги даражага мувофиқ келади, кўпгина қисми эса унча юксак бўлмаган стандартларга ҳам мос келмайди. Бу гап Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг фалсафа, иқтисод ва юридик фанлар бўлимлари ҳамда Қорақалпоғистон филиалининг муассасаларига айниқса тааллуқлидир.

Кўпгина ҳолларда устун соҳаларни белгилаш, прогнозлар тузиш, институтларнинг структурасини ўзгартириш реал мавжуд имкониятларни ҳисобга олмай юзаки ўтказилди. Кўпинча илмий тематика мавжуд коллективлар талабига мослаб берилади — лабораторияларни номларигина ўзгартирилиб аҳамияти оз битта тематика ўрнига механик тарзда иккинчиси олинади. Институтларни ихтисослаш ниҳоясига етказилмаганлиги сабабли илмий кучлар ҳамон кўпгина йўналишларга тарқаб кетмоқда.

Илмий муассасалар ва ташкилотларнинг тадқиқот натижаларидан амалда фойдаланиш борасидаги иши ҳамон қониқарсиз бўлиб қолмоқда. Мавжуд технологик жараёнларни такомиллаштиришни, айрим ишлаб чиқаришларда техникани яхшилаш ва янгилашни кўзлайдиган кўпроқ майда ишланмаларгина жорий этиш учун жалб қилинмоқда. Олинган иқтисодий самаранинг учдан икки қисмидан кўпи бундан аввалги йилларда жорий этилган ишланмаларга тўғри келади. Бешта янги ишдан биттасигина ихтиро авторлик гувоҳномасига даъвогар бўла олади.

Кўпгина институтларда илм-фаннинг самараси ниҳоятда паст бўлиб қолаётганлигидан ажабланмаса бўлади. Масалан, тупроқшунослик ва агрохимия институтида бултурги якунлари бўйича сарфланган ҳар бир сўм атиги 9 тийин самара берганлиги каби аҳвол билан муроса қилиб бўлмайди дейилди йиғилишда. Ядро физикаси, химия институтлари, умуман механика ва бошқариш жараёнлари бўлими, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг Қорақалпоғистон филиали ҳам харажатларни қоплай олмади. Айни маҳалда Ўсимликлар экспериментал биологияси институтида сарфланган ҳар бир сўм халқ хўжалигига ўн икки баравар кўпайиб қайтди.

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг умумий йиғилиши кўп тармоқли илмий-техника комплекслари, марказлар ва лабораториялар, муваққат илмий ҳамда илмий ишлаб чиқариш коллективлари тузиш йўли билан тадқиқотларни ташкил этиш янги самарали шаклларини излаш ва улардан фойдаланиш муҳимлигини таъкидлади. Академия, олий мактаб ва тармоқ фанларини интеграциялашга принципиал янги техника, технология ва материалларни биргалашиб яратишга, кенг кўламли иқтисодий ва социал проблемаларни, маориф ва маданиятнинг туб масалаларини ишлаб чиқишга куч-ғайратлар сарфланмоғи лозим.

Йиғилишда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Р. Н. Нишонов нутқ сўзлади. Йиғилиш ишида Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси П. Ҳабибуллаев, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари М. Ҳ. Холмуҳамедов, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосарлари И. Искандаров, В. В. Судаpенков, Тошкент шаҳар партия комитетининг биринчи секретари Б. Ф. Сатин қатнашдилар.

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг президенти М. С. Салоҳитдинов бир группа олимларга фан ва техника соҳасида 1987 йилги Беруний номидаги Ўзбекистон ССР давлат мукофотларини топширди.

(ЎзТАГ).

ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ СЕССИЯСИ

Шанба куни йигирманчи чақириқ халқ депутатлари Тошкент область Советининг бешинчи сессияси бўлиб ўтди. Сессия бошланиши олдидан Совет партия группасининг мажлиси бўлди. Мажлисни Тошкент область партия комитетининг биринчи секретари Т. А. Алимов олиб борди.

Сессия картошка ва мева-сабзавот маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш, улар билан Тошкент, областнинг шаҳарлари ва саноат марказларини таъминлашни яхшилаш бўйича область, совет, хўжалик органларининг вазифалари тўғрисидаги масала кўриб чиқди.

Хотин-қизлар меҳнати ва турмуши, оналик ва болаликни муҳофаза қилиш масалалари бўйича доимий комиссиянинг ҳисоботи муҳокама қилинди. Комиссия раиси Г. С. Миразимова шу ҳақда доклад қилди.

Ўн иккинчи чақириқ халқ депутатлари область Советининг сессияларида депутатлар томонидан баён этилган танқидий мулоҳазалар ва таклифларнинг бажарила боришн тўғрисидаги ахборот тингланди.

Муҳокама қилинган масалалар юзасидан қарорлар қабул қилинди.

(Сессия тўғрисидаги ҳисобот газетанинг навбатдаги сонларидан бирида берилади).

АЛОҲИДА КИТОБЧА ҚИЛИБ НАШР ЭТИЛДИ

КПСС Марказий Комитетининг КПСС Марказий Комитети 1988 йил 23 май Пленуми маъқуллаган XIX Бутуниттифоқ партия конференциясига Тезислари алоҳида китобча қилиб нашр этилди.

Китобчани Сиёсий адабиёт нашриёти чиқарган.

(ТАСС).

ИЛМ-ФАН ХЎЖАЛИК ҲИСОБИГА ЎТМОҚДА

27 май куни Тошкентда тугаган республика семинар-кенгаши Ўрта Осиё агросаноат комплексини ривожлантиришни илмий жиҳатдан таъминлаш самарадорлигини ошириш ҳамда илмий-тадқиқот институтлари ва уларнинг ишлаб чиқариш базасини тўла хўжалик ҳисобига ва ўзини ўзи пул билан таъминлашга ўтказишга тайёргарлик муаммоларини муҳокама қилишга бағишланди. Семинарда ўзбекистонлик олимлардан ташқари, Ўрта Осиё республикалари илмий таъминот марказлари, илмий тадқиқот институтлари ва давлат агросаноат комитетларининг раҳбарлари ва мутахассислари иштирок этдилар.

Кенгаш ВАСХНИЛ Ўрта Осиё бўлими илмий муассасаларини тўла хўжалик ҳисобига ўтказиш чора-тадбирларини белгилаб берди.

(ЎзТАГ).

ХАЙР, ФЕСТИВАЛЬ!

Осиё, Африка ва Лотин Америкаси мамлакатлари Тошкент кинофестивали экрани уч қитъа халқларининг орзу-умидлари ва ташвишларини, уларнинг яхши келажакни кўзлаб олиб бораётган курашларини акс эттирди. 92 мамлакат вакиллари, Фаластин Озодлик Ташкилотининг, Чили ватанпарвар кучларининг, Жанубий Африкадаги африкаликлар миллий конгрессининг кинематографиячилари, БМТ вакиллари қатнашган ўнинчи учрашув 30 май куни Ўзбекистон пойтахтида ниҳоясига етди.

Тошкентга олиб келинган икки юздан кўпроқ фильм намойиши дунёни революцион тарзда янгилаш, ақл-идрокнинг калтабинлик ва зўравонликка қарши курашининг ҳаяжонли ҳикоясига айланди. Давримизнинг илғор ғояларини қарор топтириш, халқлар ўртасидаги ҳамжиҳатлик ва ҳамкорликни мустаҳкамлаш учун кино кўп иш қила олишини фестиваль ишонарли тарзда тасдиқлади. Ижодий баҳсларни, ўтмиш мавзуидаги фильмлар кўригини, санъат усталари билан учрашувларни ўз ичига олган байрам муҳитининг ўзи ҳам бунга кўмаклашди. Конкурс анжуманга мусобақа тусини берди. Конкурсда қатнашиш учун Мексика, Аргентина, Япония, Бразилия, Туркия ва бошқа мамлакатларнинг кинематографиячилари суратга олган 17 та фильм тақдим этилди.

Асосий соврин — афсонавий бахт қуши «Олтин семурғ» Ҳиндистон сари учади. Режиссёр Мигель Литтин (Чили ватанпарвар кучлари) бошчилигидаги ваколатли жюрининг бундай юксак баҳосига режиссёр Гоутам Гхошнинг «Ҳеч қаерга саёҳат» кинокартинаси сазовор бўлди.

Тошкент Санъат саройида кинокўрикнинг расмий ёпиш маросимида бошқа лауреатлар ҳам эълон қилинди. Энг яхши дебют учун «Кичик олтин семурғ» совринини Куба режиссёри Фернандо Переснинг «Яширин курашчилар» кинолентаси олишга сазовор бўлди.

«Ҳинди ва Камелиянинг орзу-умидлари» фильмида аёллар ролини энг яхши ижро этганлик учун мисрлик актёр Нажла Фатхи «Олтин лола» совринини олди. Грузия киноактёри Леван Тедиашвилига «Хариба ва Гоги» картинасида эркак ролини энг яхши ижро этганлик учун «Олтин арча» соврини берилди. Режиссёр Георгий Шенгелаяннинг мана шу фильмига жюрининг миллий характер ва анъаналарини ёрқин ифодалаганлик учун махсус мукофоти берилди.

Эшак миниб кетаётган Хўжа Насриддин тасвирланган соврин Хитойга олиб кетилади. Кино санъатида миллий анъаналарни сақлаб қолганлик ва ривожлантирганлик учун мукофотга режиссёр Ху Мининг «Урушдан олисда ўтган йиллар» фильми сазовор бўлди.

Кинематография техник уюшмалари иттифоқи (УНИАТЕК) фильмларни тасвирий ифодалашда техникадан оригинал фойдаланганлик учун махсус соврин таъсис этган эди. Бу соврин режиссёр Ричард Аттенборонинг (Буюк Британия) «Озодлик даъвати» кинолентаси ижодкорларига берилди.

— Фестиваль программаси хилма-хил ва мазмунли бўлди, — деди Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари, кинофестиваль ташкилот комитетининг раиси С. У. Султонова фестивални ёпиш чоғида.— Фестиваль уч қитъа кинематографиячилари ҳамжиҳатлигини ривожлантиришга, дўстлик ва ҳамкорлигини мустаҳкамлашга кўмаклашди. У Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, республика Олий Совети Президиуми ва ҳукумати, барча меҳнаткашлари номидан фестиваль қатнашчиларини ва меҳмонларини Тошкент кинокўриги муваффақиятли якунланганлиги билан қизғин ва самимий табриклади.

Тошкент анжумани совриндорларига фестиваль байроғини тушириш фахрий ҳуқуқи берилади.

Осиё, Африка ва Лотин Америкаси ўнинчи халқаро кинофестивалини тантанали ёпиш маросимида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари М. Ҳ. Холмуҳамедов қатнашди.

Кечқурун фестиваль қатнашчилари ва меҳмонлари шарафига Ўзбекистон ССР ҳукумати номидан қабул маросими ўтказилди.

[ЎзТАГ].

XIX Бутуниттифоқ партия конференцияси

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ТЕЗИСЛАРИНИ МУҲОКАМА ҚИЛАМИЗ

Республикамиз, шунингдек, пойтахт Тошкент области меҳнаткашлари тарихий ҳужжатни қизғин муҳокама қилишга киришдилар

КОНФЕРЕНЦИЯДА КПССНИНГ НАВБАТДАГИ СЪЕЗДИГАЧА ҚОЛГАН ДАВРДА ПАРТИЯНИНГ УЗИНИ-УЗИ ТОЗАЛАШ ВА МУСТАҲКАМЛАШИДАГИ САМАРАЛИ ВОСИТА СИФАТИДА КОММУНИСТЛАРНИНГ ИЖТИМОИЙ-СИЕСИЙ АТТЕСТАЦИЯСИНИ ЎТКАЗИШ МАҚСАДГА МУВОФИҚ ЭКАНЛИГИ ҲАҚИДАГИ МАСАЛА КЎРИБ ЧИҚИЛАДИ. ПАРТИЯ ТАШКИЛОТЛАРИНИНГ ОЧИҚ ЙИҒИЛИШЛАРИДА КОММУНИСТЛАР ИШИНИНГ МУҲОКАМА ҚИЛИНИШИ УЛАРНИНГ АКТИВЛИГИНИ, УЗ КОЛЛЕКТИВЛАРИ ЖАМОАТЧИЛИК ҲАЁТИГА, ҚАЙТА ҚУРИШ ИШИГА ШАХСИЙ ҲИССАЛАРИНИ ОШИРИШГА ХИЗМАТ ҚИЛАДИ.

(КПСС Марказий Комитетининг Тезисларидан).

БУ — ТУБ ИСЛОҲОТ ТУФАЙЛИДИР

КПСС Марказий Комитетининг XIX Бутуниттифоқ партия конференциясига Тезисларида **«Раҳбарликнинг асосан маъмурий усулларидан иқтисодий усулларига ўтишни, коллективлар ва айрим ходимларнинг ўз меҳнати натижаларидан манфаатдорлигини оширишни таъминлайдиган туб ислоҳотни ишлаб чиқиб, амалда татбиқ этишга зўр куч-ғайрат сарфланди»,** деб тўғри таъкидланган.

Ҳақиқатан ҳам кейинги йилларда бу соҳада кўрилаётган тадбирлар яхши самара бермоқда. Буни бизнинг колхоз, жумладан, бригадамиз мисолида ҳам кўриш мумкин. Коллективимизда 1987 йилдан бошлаб пудрат усули жорий этилди. Натижада ердан, техника ва бошқа воситалардан фойдаланиш кескин яхшиланди, ҳосилдорлик ва маҳсулот сифати ошди. Ўтган йили давлатга пландаги 176 тонна ўрнига 221 тонна ҳосил топширилди. Хом ашёнинг 90 проценти машиналар ёрдамида териб олинди. Ҳар бир колхозчи ҳисобига 8,5 тоннадан пахта етиштирилди. Пахтакорларимиз пировард натижага кўра ишлаган меҳнат ҳақларининг ҳар сўмига бир сўм 12 тийиндан қўшимча ҳақ олдилар. Ҳар бир колхозчининг йиллик даромади ўртача 2100—4000 сўмгача етди.

Лекин бу соҳада ҳали камчилик ва муаммолар кўп. Биз пудрат усулини такомиллаштириб борамиз ҳамда резерв ва имкониятлардан тўла фойдаланиб, ҳосилдорликни, колхозчилар моддий манфаатдорлигини янада оширишга ҳаракат қиламиз.

А. АЗАМАТОВ,
Чиноз районидаги «Қизил Октябрь» колхози бригадири.

ТАЛАБЧАНЛИК

Ильич номли колхоз раисининг маданий ишлар бўйича ўринбосари Ёрматилла Боймуродов ўтган йили КПСС аъзолигига кандидатликка қабул қилинган эди. Ҳозир унинг кандидатлик стажи тугаяпти. КПСС Уставига кўра бошланғич партия ташкилоти уни партия аъзолигига қабул қилиш масаласини қараб чиқиши ва ҳал этиши лозим.

— Энг масъулиятли пайтда ариза берганимни тўла ҳис қилиб турибман, — дейди Ё. Боймуродов, — КПСС XXVII съезди партияга қабул масаласида жуда катта талаблар қўйди. КПСС Марказий Комитетининг Тошкент область партия ташкилоти бўйича қарорига асосан партияга танлаб олишнинг янги, янада масъулиятлироқ системаси таркиб топди. Янги қоидалар партияга танлаш ва қабул қилиш ишларини янада такомиллаштиришга ёрдам бераяпти.

Коммунист номига муносибликни биринчи навбатда амалий ишда исботлаш кераклигини чуқур англаганман. Шунинг учун кандидатлик стажи даврида амалга оширилган ишларни айтиб ўтмоқчиман. Маяковский номли мактаб ўқувчилари учун қўшимча синф хоналари қуриб беришда бош-қош бўлдим. Қишлоқ меҳнаткашлари хонадонлари телефонлаштирила бошланди. Ажратилган икки гектар ерни текислаб хашар йўли билан стадион қуришга киришдик. Колхоз радиоузели ишлай бошлади. Янги ташкил қилинган халқ чолғу асбоблари ва «Орфей» вокал ансамбллари концертлар қўйиб бериш билан бирга тўйларда ҳам хизмат қиляпти. Колгансир участкасида этикдўзлик устахонасини очдик. Аммо ҳал этилмаган муаммолар ҳам жуда кўп. Мактабгача тарбия муассасалари етишмаслиги, айниқса, кескин сезилмоқда. Ҳозир колхозчиларнинг мактаб ёшигача бўлган фарзандларининг атиги 32 проценти боғча-яслиларга боради, холос. Қўшимча синф хоналари қурганимиз билан бу ерга ўқув-тарбия ишларини давр талаби асосида йўлга қўйиш учун имконият йўқ. Шуларни ҳисобга олиб, 140 ўринли болалар боғчаси, 780 ўринли мактаб қуришни режалаштирганмиз.

Қишлоқ турмуш маданияти билан боғлиқ бошқа муаммолар ҳам бор. Шу кунгача колхоздаги анчагина хонадонларга ичимлик суви ташиб келтирилмоқда. Уйларни газлаштириш масаласи ҳам ҳал бўлмаяпти. Партия йиғилишида буларни очиқ айтаман. Коммунистлар қандай қарорга келишларини билмайман...

КПСС аъзолигига кандидат Ё. Боймуродовнинг синов даврида партия топшириқларини ва хизмат бурчларини бажаришда фаоллик кўрсатганлигига, олдида турган вазифаларни аниқ билишига қарамай иккиланиши тасодифий эмас. Партия ташкилоти коммунистларга нисбатан талабчанликни оширмоқда. Жумладан, дастлабки аттестациядаёқ икки коммунист — Т. Алиев ва Н. Абдурасуловалар бу синовдан аранг шартли равишда ўтди. Бўлмаса улар дуруст ишлашар, биронта ножўя хатти-ҳаракатларга йўл қўйишмаган эди. Аттестация комиссияси уларни партия ташкилоти ишида етарлича активлик кўрсатмаяпти, деган хулосага келди.

Очиғини айтганда илгари оддий колхозчи партияга деярли сўзсиз қабул қилинарди. У яхши ишласа бас эди. Энди талаб бошқача. Зулайҳо Мирзабоеванинг КПСС аъзолигига кандидатлик стажини қандай ўтаётганлиги партия йиғилишида кўриб чиқилаётганида унга очиқ эътирозлар билдирилди. Бўлмаса у Меҳнат Қизил Байроқ ордени нишондори, бир неча бор область Совети депутатлигига сайланган. Ўтган йилги мавсумда 5 тонна пахта териб берди. Агитаторлик вазифасини ҳам чакки бажармаяпти. Фақат партия йиғилишларида активлиги сезилмайди, кун тартибидаги масалага лоқайд қарайди, сўзга чиқиб камчиликларни дадил танқид қилмайди. Шу камчиликлари очиқ айтилди.

КОММУНИСТЛАР АТТЕСТАЦИЯСИ

Умуман колхоз партия ташкилотида КПСС сафига танлаб олишнинг икки йиллик системаси жорий этилгандан сўнг сафларда покланиш сезилиб қолди. Цех партия ташкилотлари энди партия сафига кириш истаги борларнинг аризасини коммунистлар йиғилишида муҳокама этиб, муносиб деб топилганларни КПСС аъзолигига кандидатликка резерв қилиб қўймоқда. Уларга жамоат топшириқлари берилиб, ишга муносабатлари, шахсий ҳислатлари ўрганиб борилмоқда. Бу усул кишиларнинг активлигини ошираяпти.

Бўка район партия комитетининг биринчи секретари Х. ПИРНАПАСОВ шарҳи:

— Ҳозир 90 та бошланғич партия ташкилотимиздан 83 тасида КПСС аъзолигига танлаб олишнинг икки йиллик системаси жорий этилган. Уларда дастлаб коммунист бўлиш истагини билдирганлардан 340 та ариза олинди. Бу аризалар аввал ҳар бир корхона, хўжалик, муассасаларда ташкил этилган штатсиз партия комиссияларида кўриб чиқилди. Штатсиз партия комиссиясининг тавсиясига кўра танлаб олинганлар бошланғич партия ташкилотларининг йиғилишларида атрофлича муҳокама этилгач 120 киши резервга киритилди, улар КПСС аъзолигига кандидатликка қабул қилингунча белгиланган синов муддатини ўтайдилар. Улардан 23 киши ҳар жиҳатдан мақбул бўлганлиги учун партия аъзолигига кандидатликка қабул қилиш учун тавсия этилди.

Партияга танлаб қабул қилиш Ильич номли, «Ленинобод» колхозлари, пахта тозалаш заводи бошланғич партия ташкилотларида яхши йўлга қўйилган. Резервга қабул қилинган ёшлар район комсомол комитети томонидан ташкил қилинган бўлажак коммунистлар мактабида ўз назарий билимларини оширмоқдалар. Шунингдек, районда ҳар ойда бир марта ёш коммунистлар мактаби машғулоти ҳам ўтиб турибди. Унда КПСС аъзолигига кандидат бўлган ва бир йилгача партия стажи бор ёш коммунистлардан 42 киши ўқияпти.

КПСС сафига қабул қилинувчиларга нисбатан талабчанлик кун сайин ошиб бормоқда. Ўтган йилдан бери ўн кишига КПСС аъзолигига, уч кишига партия аъзолигига кандидатликка қабул рад этилди. Булардан етти киши бевосита бошланғич партия ташкилотларида рад этилганлиги коммунистларимиз принципиаллиги ўсганлигини кўрсатиб турибди.

Коммунистлар аттестацияси ҳам сафларимиз софлиги учун талабчанлик кучаяётганлигидан далолат бермоқда. Ўтган даврда коммунистларнинг 59 нафари шартли аттестация қилинди. 11 нафари эса умуман аттестация қилинмади. Комиссия хулосалари партия йиғилишларида муҳокама этилиб, пассив коммунистларга нисбатан тегишли жазолар берилди.

— Ҳамманинг фикрича, партия сафига кираётганларга талабчанликни кескин ошириб, унинг сафларига юксак сиёсий, маънавий ва ишчанлик фазилатларига эга бўлган, ҳақиқатан ҳам муносиб кишилар, партиянинг программавий мақсадлари учун эътиқодли курашчилар киришларига эришиш керак. Партияга қабул вақтида меҳнат коллективининг фикрини, албатта, ҳисобга олиш даркор, — дейилади КПСС Марказий Комитетининг Тезисларида. — XIX Бутуниттифоқ партия конференциясида партияга қабул қилинувчиларга нисбатан талабчанликни ошириш мақсадида Тошкент область партия ташкилотларида жорий қилинаётган КПСС сафига танлаб олишнинг икки йиллик системасини бошқа жойларда қўллаш масаласини ҳам муҳокама қилиб кўриш мақсадга мувофиқ бўларди.

А. НОСИРОВА,
Бўка райони.

● ТОШКЕНТ шаҳар соғлиқни сақлаш бош бошқармасига қарашли автобаза ҳайдовчилари КПСС Марказий Комитетининг XIX Бутуниттифоқ партия конференциясига Тезисларини зўр қизиқиш билан кутиб олдилар. Улар газеталар олган заҳотиёқ ўз фикр мулоҳазаларини очиқ-ойдин ўртоқлаша бошладилар.

А. Зуфаров фотоси.

САФЛАР МУСТАҲКАМЛИГИ — ЮТУҚЛАР ГАРОВИ

КПСС Марказий Комитети «Партияга қабул қилиш ва партия сафларини мустаҳкамлаш борасида Тошкент область партия ташкилоти ишидаги жиддий камчиликлар тўғрисида» қарор қабул қилганига бир йил бўлди. Ўтган давр мобайнида қарорни бажариш юзасидан Бекобод район партия ташкилотларида қандай ишлар қилинди? Район партия комитети ва «КОММУНИСТ» газета редакцияси уюштирган давра суҳбатида шу савол ўртага ташланди.

Суҳбат қатнашчилари — партия ташкилоти секретарлари, йирик партия комитетлари ҳузурида тузилган штатсиз партия комиссиялари аъзолари, аттестация комиссиялари раислари, партия ветеранлари ва ёш коммунистлар қарор асосида ташкилий-партиявий, сиёсий-тарбиявий ишларни янада кучайтиришга ёрдам берувчи кўпгина таклифларни баён этдилар. Партия сафларини мустаҳкамлаш юзасидан кейинги йилларда бир қатор ишлар қилинди. 12 та партия комитети ҳузурида қабул масаласи билан шуғулланувчи штатсиз партия комиссиялари тузилди. Партияга қабулнинг икки йиллик системаси қарор топди.

Илгари механик тарзда партия сафларини кенгайтиришга зўр берилarди. 1986 йилда район бўйича 91 киши партияга қабул қилинган бўлса, ўтган йили ҳар томонлама синовдан ўтган фақат 51 киши партия сафларига муносиб деб топилди. Бу йил талабчанлик яна ҳам кучайган. Ўтган ойларда 19 киши коммунистлар сафига қўшилди.

Давра суҳбати қатнашчиларининг фикр-мулоҳазалари асосида газетанинг ички саҳифаларида қизиқарли ҳисобот эълон қилинди. Ҳисоботни ўқиб, КПСС Марказий Комитети қарорини бажариш юзасидан бошланғич партия ташкилотларида амалга оширилган ишлар ва бу соҳадаги вазифалар билан яна ҳам кенгроқ танишиш мумкин.

Ошкора суҳбатлар бундан буён ҳам бўлиб туриши табиий. Зотан, КПСС Марказий Комитетининг XIX Бутуниттифоқ партия конференциясига Тезисларида таъкидланганидек, партия сафига кираётганларга талабчанликни кескин ошириб, уларнинг сифат составига юксак сиёсий, маънавий ва ишчанлик фазилатларига эга бўлган ҳақиқатан ҳам муносиб кишилар, партиянинг программавий мақсадлари учун эътиқодли курашувчилар киришларига эришиш керак. Шу мақсадда қилинаётган ишлар газета орқали кенг оммага маълум қилиб турилиши зарур.

АГАР МЕНГА СЎЗ БЕРИШСА...

ТОШКЕНТ РАЙОНИДАГИ «ЎЗБЕКИСТОН ССР 50 ЙИЛЛИГИ» КОЛХОЗИ СУТ СОҒУВЧИСИ, XIX БУТУНИТТИФОҚ ПАРТИЯ КОНФЕРЕНЦИЯСИ ДЕЛЕГАТИ ВОЛИДА МУСАЕВА БИЛАН УЧРАШУВ

ҚАЙТА қуриш ҳар соҳада бўлганидек, хўжаликлар ҳаётида ҳам сезиларли из қолдирмоқда. Буни эришилаётган натижалар, қишлоқ меҳнаткашларининг турмуш шароитлари яхшиланиб бораётганлигидан билиб олиш мумкин. Деҳқончилик ва чорвачиликни ривожлантиришда меҳнатни ташкил этишнинг илғор усуллари, бригада, оила, ижара пудрати жорий этилаётганлиги сабабли ҳосилдорлик ва маҳсулдорлик ортиб бормоқда. Бундай ютуқларга турғунлик йилларига хос экстенсив йўллар билан эмас, интенсив йўллар билан эришилмоқда. Яқинда колхозда бўлиб ўтган ва КПСС Марказий Комитетининг XIX Бутуниттифоқ партия конференциясига Тезислари муҳокамасига бағишланган йиғилишда бу омиллар алоҳида тилга олинди.

— Колхозимизда, — деди Тезислар ҳақида қисқача маълумот берган колхоз партия ташкилотининг секретари А. Соатов. — Бу муҳим ҳужжатда кўрсатилганидек, тартиб ва интизомни мустаҳкамлаш, кадрларга талабчанликни ошириш, одамларнинг бемалол ишлашига ҳалақит бераётган бюрократик усулларни тугатиш соҳасида ишлар авж олдириб юборилди. Бироқ очиқ айтиш керак. Ҳали биз ислоҳот ўтказилиши билан вужудга келаётган имкониятлардан етарли даражада фойдаланмаяпмиз. Тезисларда бу имкониятлар, резервларнинг туб моҳияти, уларни рўёбга чиқаришда партия, совет, жамоат ташкилотларининг олдида турган вазифалар бирма-бир баён этилган. Шунинг учун ҳам бу муҳим ҳужжатни ҳар бир цех партия ташкилотида, бригада, звенода муҳокама қилиб, пишиқ-пухта ўрганиш, ундаги хулоса, кўрсатмаларнинг мағзини чақиш билан бир вақтда муҳокама даврида туғиладиган таклиф-мулоҳазаларни ҳам очиқ-ойдин айтиш керак. Бу таклифлар ўрганилади, умумлаштирилади, зарур деб топилса Тезисларни қайта ишлаш пайтида улардан фойдаланилади.

Сўнгра қайта қуришнинг актив ташкилотчиси, область партия комитети аъзоси Волида Мусаевага сўз берилади. У чорвадорлар КПСС Марказий Комитети Тезисларини зўр қизиқиш билан ўрганаётганликларини айтиб берди. Ўз иши ҳақида ҳам гапирди. Менга 26 бош сигир бириктилган. Айни кунлар сут соғувчилар учун ҳам долзарб ҳисобланади. Ўтган йили бир бош сигирдан 4356 килограммдан сут соғиб олгандим. Партия конференцияси бўладиган бу йилги маррам 4500 литр.

— Бунинг учун имконият бор, — деди у, — чунки қайта қуриш бизнинг фермада ҳам ишларни жадаллаштириш, меҳнат унумдорлигини ошириш, маҳсулот сифати ва салмоғини кўпайтиришга ёрдам бермоқда. Ҳаммамиз ҳамкор, ҳамфикрмиз. Мутахассисларимиз астойдил ишлашяпти. Уларнинг амалий ёрдами туфайли моллар зотини яхшилаб, насл олишни тўғри изга солиб олганимизга анча бўлди. Энг муҳими кайфиятимиз яхши. Бизга ҳамма шароит яратиб берилган. Ойлик маошимиз 350—400 сўмданга тўғри келмоқда.

— Оддий бир сут соғувчининг, Москвада, коммунистларнинг катта йиғилишида қатнашиши — бу катта бахт. Бу бахтимни, чексиз қувончимни сизлар билан баҳам кўраман, албатта. Конференция ишини диққат билан кузатиб, ўрганишга ҳаракат қиламан. Қайтиб келгач, албатта, ўзимнинг таассуротларим, янгиликлар билан сизларни таништираман.

Агарда менга сўз бериб қолишса, — гапида давом этди у, — ҳеч шубҳасиз, қайта қуришнинг илк босқичида колхозимизда, қолаверса, фермада эришилаётган ютуқлар ҳақида фахрланиб сўзлайман. Лекин шу билан бирга Тезисларда таъкидланганидек, ҳали ҳам кўп ҳолларда қайта қуриш қийин кечаётганлигини, хўжалик ходимларимиз, бутун-бутун коллективларимиз бир қисмининг эскича, қолоқ фикрлаши, одатдаги усул ва услубларга ёпишиб олишга, аввалгича яшаш ва ишлашга интилиши замирида кўпгина иллатлар яшириниб ётганлигини ҳам бекитмайман. Бундай муаммолар, ишимизга ҳалақит бераётган камчиликлар бизда ҳам йўқ эмас.

Бир вақтлари электр қувватида тез-тез узилишлар бўлиб, биз сут соғувчилар қийналардик. Энди бунга барҳам берилди. Қўшимча электр линиясига эгамиз. Лекин машина, техника таъминотида ҳал қилиниши керак бўлган муаммолар бор. Гап шундаки, биздаги техника, трактор ва бошқа машиналарнинг кўпи эндиликда эскириб қолди. Уларнинг айримларини бугун тузатсангиз, кўп ўтмай яна бузилиб қолиб, ферма ишига ҳалақит бермоқда. Баъзан шу туфайли озуқа тарқатиш кечикиб қолаётир. Бундай иллатлар, албатта, маҳсулдорликка таъсир қилмасдан қолмайди. Биз бу ҳақда кўп гапираяпмиз, талаб қилаяпмиз. Лекин жуда секинлик билан ўзгариш бўлмоқда.

Мен ҳамманинг бир хилда ишлашини жуда-жуда истар эдим. Ҳозирги шароитда ҳар ким ўз ишини билиб қилсагина қайта қуришдан кўзланган мақсадга эришиш мумкин....

Очиқ партия йиғилишида колхоз ишлаб чиқаришини янада жадаллаштириш, меҳнатни ташкил этишнинг коллектив, оила пудрати самарадорлигини ҳар жиҳатдан ошириш, бунда коммунистларнинг активлик ролини кучайтириш ва шунингдек, XIX партия конференцияси шарафига социалистик мусобақани авж олдириш, унинг самарадорлигини ошириш билан боғлиқ бўлган бошқа масалалар ҳам муҳокама қилинди.

Очиқ партия йиғилишида муҳокама этилган масалалар юзасидан тегишли қарор қабул қилинди.

Н. РИХСИЕВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг махсус мухбири.

БУЮК ФАЛСАФИЙ МЕРОС

Ф. Энгельснинг «Людвиг Фейербах ва немис классик философиясининг охири» асарининг 100 йиллиги муносабати билан

Маълумки, файласуфлар фалсафанинг бош масаласи — тафаккурнинг борлиққа ва руҳнинг табиатга муносабати масаласи хусусида минг йиллар давомида қизғин баҳслашиб келганлар. Ана шу саволга берган жавобларига қараб улар икки катта лагерга бўлинганлар. Руҳ табиатдан аввал мавжуд бўлган, деб даъво қилган файласуфлар идеалистлар лагерини ташкил этдилар. Аввал табиат мавжуд эди, деб ҳисоблаган файласуфлар эса материализм тарафдорлари бўлдилар.

Фридрих Энгельснинг «Людвиг Фейербах ва немис классик философиясининг охири» асарида ана шу фалсафий ғоя конкрет мисоллар асосида чуқур таҳлил этилади. Асар бундан 100 йил муқаддам, 1888 йил май ойида алоҳида китоб ҳолида нашр этилди. Немис классик фалсафасининг йирик намояндалари бўлмиш Г. Гегель билан Л. Фейербах дунёқарашига марксизмнинг муносабати масаласи асар мағзини ташкил этади.

Ф. Энгельс Гегель фалсафасига алоҳида тўхталиб, унинг ижобий жиҳатларини батафсил шарҳлайди, чекланиш ва камчиликларини ҳам кўрсатиб ўтади. У Гегель фалсафасининг аҳамияти ва революцион характери хусусида сўз юритар экан, «...бу философия, инсон тафаккури ва фаолиятининг натижалари узил-кесил натижалар бўлади, деган ҳар қандай тасаввурни батамом ва бутунлай улоқтириб ташлади», дейди.

Асарда диалектик ва тарихий материализм принциплари мунтазам баён қилинган. Энгельснинг фикрича, диалектик фалсафа ҳеч нарсани ҳамма вақт бир зайлда турадиган, мутлақ ва муқаддас бир нарса деб ҳисобламайди. Диалектик фалсафа ҳамма ва жамики нарсаларда муқаррар емирилиш аломати бор деб билади, пайдо бўлиш ва емирилишдан иборат узлуксиз жараёндан ташқари, қуйи босқичдан юқори босқичга тўхтовсиз кўтарилиб туришдан ташқари ҳеч нарсани асло тан олмайди. Энгельснинг бу қоидаси марксистик фалсафанинг асосий қоидаларидан бири бўлиб, у жамият тараққиёти ва унинг революцион тарзда ўзгариб бориши масаласини илмий йўсинда чуқур тушуниш имконини беради.

Энгельс Гегель фалсафасини юқори баҳолайди, Гегель системаси фалсафанинг бундан аввалги тараққиётига ясалган улуғвор якундир, дейди. У Гегель фалсафасининг ижобий томони унинг диалектик методидир деган хулосага келади. Айни пайтда Энгельс Гегель фалсафасидаги шу метод билан унинг догматик системаси ўртасидаги зиддиятни очиб беради.

Фейербахнинг «Христианликнинг моҳияти» номли асари фалсафа соҳасида ўша даврда янги йўналишни бошлаб берди. «Бу асар,— деб таъкидлайди Ф. Энгельс,— мазкур зиддиятни бир зарба билан остин-устун қилиб юборди ва материализмнинг тантана қилганлигини яна ва рўйирост эълон қилди». Гегель ва Фейербах фалсафий қарашларини чуқур таҳлил қилган Энгельс, «табиат ва инсондан ташқари ҳеч нарса йўқ, бизнинг диний фантазиямиз яратган олий мавжудотлар ўз зотимизнинг фантастик инъикосидир, холос», деган марксистик хулоса чиқаради. Фейербах китобининг аҳамияти шундаки, у абстракт ва мужмал гегелчилик узоқ йиллар ҳукмронлик қилиб келган муҳитни тозалади, табиатнинг бирламчилиги тўғрисидаги тезисни олға сурди.

Бироқ Фейербах ҳам ўз навбатида кишилик жамияти ва унинг тарихи хусусидаги қарашларида идеализм доирасидан чиқиб кета олмади.

Энгельс Фейербах фалсафасига танқидий нуқтаи назардан қарар экан, ундаги заиф жиҳатларни пайқайди ҳамда Марксгача бўлган материализм чекланганлигини конкрет мисоллар билан исбот қилади.

Энгельс фалсафанинг бош масаласига биринчи бўлиб классик таъриф берди. У тафаккурнинг борлиққа ва руҳнинг табиатга муносабати масаласини шарҳлаб, бу масаланинг икки муҳим жиҳати — борлиқнинг бирламчилиги ва дунёни билиш мумкинлиги тўғрисидаги назарияни конкретлаштирди, бойитди, унга изчил илмий тус берди. Энгельснинг фикрича, тарих ва диалектика соҳасидаги вазифа боғланишларни миядан ўйлаб чиқаришдан иборат эмас, балки бу боғланишларни фактларнинг ўзидан қидириб топишдан иборат.

Асарда турли динлар, уларнинг пайдо бўлиши ва инсонга таъсири хусусида файласуфлар билдирган мулоҳазаларга Энгельснинг муносабати ва унинг марксистик позициядан туриб берган баҳоси ғоятда диққатга сазовордир. «...дин пайдо бўлганидан кейин,— деб ёзади Энгельс,— аввалги замонлардан мерос қолган маълум тасаввурлар запасини ҳамма вақт сақлаб туради, чунки умуман идеологиянинг барча соҳаларида анъана жуда катта консерватив кучдир».

Китобни ёзишда К. Маркснинг жуда кўп қимматли фикрлари эътиборга олинганлигини Ф. Энгельс алоҳида уқдириб ўтади. Маркс фалсафа соҳасида бутунлай янги оламни очди. Шу боисдан Энгельс: «...қўлланма бўладиган асосий фикрларнинг жуда катта қисми — айниқса иқтисод ва тарих соҳасига доир бўлганлари Маркснинг фикрларидир, шу фикрларни узил-кесил ва кескин қилиб таърифлаб беришда Маркснинг хизмати янада кўпроқ»,— деганида тамомила ҳақлидир.

Хуллас, Ф. Энгельс «Людвиг Фейербах ва немис классик философиясининг охири» асарида марксистик фалсафа соҳасида янги таълимот яратди, тарихий материализмнинг моҳиятини очиб берди, фалсафанинг партиявийлиги принципини қаттиқ туриб ҳимоя қилди.

В. И. Ленин «Марксизмнинг уч манбаи ва уч таркибий қисми» деган мақоласида К. Маркс билан Ф. Энгельснинг фалсафий материализмига юксак баҳо бериб: «...Энгельснинг «Людвиг Фейербах» ...китоби... «Коммунистик манифест» сингари ҳар бир онгли ишчи учун зарур қўлланмадир»,— деб ёзган эди.

Бу асар дастлаб 1889 йилда рус тилига таржима қилиниб, «Северний вестник» журналида босилди. Аммо китобнинг кўп жойлари ўзгартириб юборилган эди. Сўнгра 1892 йили Женевада уни Г. В. Плеханов тўла таржима қилиб, алоҳида китоб ҳолида нашр этди. Бу китоб марксизмнинг энг кенг тарқалган асарларидан биридир, у жаҳондаги кўпгина мамлакатларнинг тилларига, шу жумладан ўзбек тилига ҳам таржима қилинган.

Ф. Энгельснинг буюк даҳоси, унинг марксча материалистик дунёқараши, чуқур назарий ҳамда илмий тафаккури мазкур асарда ҳам ўзининг тўлиқ ифодасини топди. Бу фалсафий мерос кишилик жамиятининг бундан буёнги ривожланиши учун ҳам ғоят муҳим дастуриламал бўлиб қолиши шубҳасиздир.

Темур РАСУЛЕВ.

● ФАКТ ВА ШАРҲ

МЕҲНАТКАШЛАР САЛОМАТЛИГИ — БЕБАҲО БОЙЛИК

1987 йилда меҳнаткашлар саломатлигини муҳофаза қилиш ва давлат социал страхованиеси бюджети ижроси бўйича юксак натижаларга эришганлиги учун Тошкент область касаба союзлари Советига ВЦСПСнинг дипломи ва 10 минг сўм пул мукофоти тақдим этилди. Бу фактни область касаба союзлари Совети секретари Д. М. ҒУЛОМОВА қуйидагича шарҳлайди:

— Бу хушхабар бизни бениҳоя хурсанд қилди. Республикадаги 13 та касаба союзлари Советлари ўртасида ишчи ва хизматчиларнинг вақтинчалик ишга лаёқатсизлигини 5,3 процент камайтириб, энг юқори кўрсаткичга эришганлигимиз учун ВЦСПС секретариати бизга ВЦСПС дипломи ва 10 минг сўмлик пул мукофотини тақдим этди. Турли хил касалликлар оқибатида иш вақтини йўқотиш областимизда 750 минг ишчи кунига қисқарди. Шу вақт мобайнида қўшимча неча миллионлаб сўмлик маҳсулот ишлаб чиқариш имкони яратилди. Бундан ташқари социал страхование фонди 852 минг сўмга тежалди. Бу маблағ область меҳнаткашлари саломатлигини янада мустаҳкамлаш мақсадларига сарфланади.

Маълумки, Тошкент областида «Саломатлик» программасига мувофиқ меҳнаткашлар соғлиғини муҳофаза қилиш билан боғлиқ тадбирлар амалга ошириб келинмоқда. Давлат социал страхованиеси бюджетидан соғломлаштириш учун 292 миллион сўм сарфланди. Бу 1986 йилда сарфланган маблағдан қарийб 10 миллион сўм кўпдир. Кўрилган тадбирлар меҳнаткашларни санаторий ва курортларда даволанишлари ҳамда дам олишлари учун бепул ва имтиёзли йўлланмалар билан таъминлаш имконини берди. 185 минг кишига парҳез таомлар ошхоналарида овқатланишлари ва санаторий-профилакторийларда саломатликларини мустаҳкамлашлари учун йўлланмалар берилди. Кейинги пайтларда ишчи оналар билан болаларнинг биргаликда санаторий ва профилакторийларда ёзги мавсумларда дам олишлари ташкил қилиняпти. Мактабгача болалар муассасаларида тарбияланаётган нимжон ўғил-қизларга ҳам шундай имконият яратилмоқда.

291 минг бола ёзги дам олиш мавсумида тоғ ёнбағирларида ҳордиқ чиқармоқда. Улар учун 47 та санаторий типидаги лагерлар ташкил қилинган. 57 минг бола бу лагерларда ўз саломатликларини мустаҳкамлади.

Меҳнат коллективларида ўтган йили иш ва маиший шароитларни яхшилаш юзасидан катта ишлар қилинди. Бу мақсадларга 64 миллион сўм сарфланди. Касаба союз комитетлари ва касаба союзлари ихтиёридаги врачлар, соғлиқни сақлаш системасида катта ишларни амалга оширмоқдалар. Область касаба союзлари пойтахт соғлиқни сақлаш муассасалари моддий базасини мустаҳкамлаш чораларини кўрмоқдалар. Ўтган йили область касаба союзлари Совети Тошкент область ва Тошкент шаҳар соғлиқни сақлаш бошқармаларига меҳнатга вақтинчалик лаёқатсиз бўлиб қолган кишиларга тўлаш учун 790 минг сўм нафақа ўтказди.

Саноат корхоналари ва мактабгача болалар муассасаларида касалланиш ҳолларини камайтирганликлари учун ўтган йили медицина ходимлари биринчи марта моддий жиҳатдан рағбатлантирилдилар. Тошкент тўқимачилик комбинати ва «Главташкентстрой» медицина-санитария қисми медицина ходимлари ишчи ва хизматчилар саломатлигини муҳофаза этишда энг юқори натижаларга эришдилар.

Лекин шунга қарамай, касалланиш ҳолларини камайтириш, меҳнаткашларга медицина хизмати кўрсатиш, соғломлаштириш тадбирлари самарадорлигини ошириш, соғлиқни сақлаш ва дам олиш муассасалари базасини кенгайтириш юзасидан ҳал қилинмаган муаммолар талайгинадир. Болалар ўртасидаги кўп касалланиш ҳоллари жиддий ташвиш туғдирмоқда. Ҳозирги кунда касалланиш варақаларининг тўртдан бир қисми бемор болалар саломатлигини муҳофаза этиш масалаларига алоҳида эътибор қаратилмоқда.

Айни пайтда ўтган йил якунларидан автомобиль транспорти ва йўллар, тўқимачилик ва енгил саноат ишчилари, маориф, олий мактаб ва илмий муассасалар ходимлари касаба союзлари область комитетлари жиддий хулосалар чиқариб олишлари керак. Уларга қарашли корхона ва ташкилотларда меҳнатга вақтинчалик яроқсиз бўлиб қолган ишчилар ҳамда хизматчилар сони бирмунча кўпайди. Бунинг оқибатида кўп иш вақти йўқотилди.

Санитария маорифи ходимлари олдида ҳам катта вазифалар турибди. Ҳушёр турмуш тарзи актив меҳнат фаолияти кўрсатиш ва юксак унумдорликка эришишнинг муҳим шартидир. Лекин ҳозир бу масалага етарлича эътибор берилмаяпти. Мукофот бизни янада унумли ва сифатли меҳнат қилишга даъват этмоғи керак.

АРХИТЕКТОРЛАР СОЮЗИ ПРАВЛЕНИЕСИ ПЛЕНУМИ

Ўзбекистон Архитекторлар союзи правлениесининг 28 май куни Тошкентда бўлиб ўтган пленуми саноат архитектураси сифатини яхшилаш масалаларига бағишланди. «Архитектура ва ишлаб чиқариш муҳити» ижодий комиссиясининг раиси А. И. Алехиннинг докладида ва пленум бошқа қатнашчиларининг нутқларида саноат объектларини қуришга муносабатни тубдан ўзгартириш зарурлиги тўғрисида гапирилди. Саноат архитектурасидаги турғунлик ҳолларининг сабаблари таҳлил қилинди.

Етилган муаммоларни сира кечиктирмай ҳал қилиш муҳимлиги таъкидланди. Пленум қатнашчилари конкрет таклифлар киритдилар. Саноат қурилиши архитекторларини тайёрлашни яхшилаш, лойиҳа-қурилиш комплекслари ёки бирлашмаларини тузиш, йиғма конструкциялар ва пардозлаш материаллари турларини кўпайтириш, яхлит темир-бетонни кенгроқ қўллаш ана шулар жумласидандир. Саноат архитектураси сифатининг яхшиланиши, деб таъкидланди пленумда, шаҳарсозлик, техника, экология, социал масалаларни ва бошқа масалаларни комплекс ҳал қилиш билан чамбарчас боғлиқдир.

(ЎзТАГ).

● Давлат қабули—сифат кафолати

ЯҚИН КЎМАКДОШ

САНОАТ корхоналарида Давлат қабулини жорий қилиш йилдан йилга кенгаймоқда. У ўтган йилдан қўлланила бошланган эди. Ўшанда областдаги ўнлаб корхоналар бу усулга ўтишган эди. Ўн иккинчи беш йилликнинг учинчи йилидан бундай меҳнат коллективлари сони янада ортди. Ҳозирги вақтда у билан тракторлар, автомобиль ва трактор прицеплари, пахта териш ва тўқув машиналари, культиватор ва пахта сеялкалари, пахта тозалагич ускуналар, компрессор ва трансформаторлар, кабель маҳсулотлари, электр аппаратуралари, рангли металлургия маҳсулотлари, минерал ўғитлар, қурилиш материаллари, резина-техника маҳсулотлари қамраб олинган. Шунингдек, қатор кенг истеъмол буюмлари, жумладан, холодильниклар. кийим-кечаклар ва мебель буюмлари ҳам давлат қабулидан ўтмоқда.

Давлат қабулига ўтилган вақт ичида нималарга эришилди, қандай ютуқ ва камчиликлар юз берди?

Тошкент областидаги 25 корхона ва бирлашма ўз маҳсулотларини давлат қабулига топширмоқда. «Ташкенткабель» заводи, Олмалиқдаги кон-металлургия комбинати, «Тошкент» мебель ишлаб чиқариш бирлашмаси, Чирчиқ трансформатор заводи, Ўзбекистон иссиққа чидамли ва қийин эрийдиган металлар комбинати, электрон техника заводи, минерал ўғит тайёрловчи корхоналар ўз маҳсулотларининг 90—100 процентини давлат қабули ҳукмига ҳавола қилмоқдалар. Шундай шароитда ишлаётган корхоналарда олий категорияли маҳсулотлар ишлаб чиқариш ҳажми ўсаётганлиги диққатга сазовордир.

Масалан, Чирчиқ трансформатор заводининг юқори қувватли трансформатор подстанциясига 1987 йилда Давлат сифат белгиси берилди. Бу маҳсулот ўзининг барча техник-иқтисодий кўрсаткичлари бўйича Япониядаги «Фудзи электрик» фирмаси ишлаб чиқараётган ва жаҳонга машҳур подстанциядан қолишмайди. «Электрохимпром» ишлаб чиқариш бирлашмасининг «Б» маркали аммиак селитраси барча технологик кўрсаткичлари билан Америка Қўшма Штатлари тайёрлаётган шундай маҳсулотдан юқори туради. «Тошкент» мебель ишлаб чиқариш бирлашмасининг «Чародейка» деб номланган ётоқ мебели ўзининг шинам ва пухталиги билан ажралиб туради.

Аммо буларнинг ҳаммаси хамир учидан патир. Бу соҳада ютуқдан кўра камчиликлар кўп бўлиб, улар жуда суст бартараф этиляпти. Жаҳон стандарти даражасидаги маҳсулотлар хилларини кўпайтиришга эришиш учун барча резервлар ва имкониятларни ишга солиш лозим. Давлат қабули ўзининг қаттиқ талаблари билан сифат муаммосини ҳал қилишга янада кўпроқ ёрдам бериши лозим.

Афсуски, ҳали олий сифат даражасидаги маҳсулотларни ишлаб чиқариш салмоғи жуда паст даражадалигича қолмоқда. Кўпчилигининг сифати талаб даражасида эмас.

Масалан, давлат сифат белгили маҳсулот Олмалиқдаги маиший химия заводи ишлаб чиқариш ҳажмида 28,1 процентни, Ангрендаги керамика комбинатида 4,2, Бекободдаги Ўзбекистон металлургия заводида 23,2, Чирчиқдаги «Электрохимпром» ишлаб чиқариш бирлашмасида 19,4, Янгийўл мебель фабрикасида 24,5 процентни ташкил этмоқда. Айрим корхоналарнинг маҳсулотлари баъзан 100 процент стандарт талабига жавоб бермаётганлиги ҳам сир эмас. Бундай аҳвол асосан, Енгил саноат министрлиги, Мебель саноати, республика Агросаноат комитети, Маҳаллий саноат министрлиги корхоналарида ҳукм сурмоқда. Давлат қабули ходимлари тақдим этилган маҳсулотларнинг анчагина қисмини нуқсонларини тузатиш учун қайтармоқда, ҳатто узил-кесил бракка чиқармоқда.

Шу йилнинг ўтган биринчи кварталида областда 268 минг сўмлик маҳсулот бракка чиқарилди. Бу соҳада Ангрен керамика комбинати «рекорд» қўймоқда. Унда ишлаб чиқарилган 180 минг сўмлик маҳсулот тақдири шундай бўлди. Ўзбекистон металлургия заводининг 67 минг сўмлик, Оҳангарондаги «Стройпластмасс» комбинатининг 19 минг сўмлик маҳсулоти ҳисобдан чиқариб ташланди. Бекобод тикувчилик фабрикасида тайёрланган 20 минг сўмликдан кўпроқ маҳсулот ҳам чегирилди. Бу мисоллар ҳали ҳам кўпчилик корхона ва ташкилотлар раҳбарлари сифатли, замон талабига жавоб берадиган маҳсулотлар ишлаб чиқаришга лозим даражада эътибор бермаётганликларини кўрсатади.

Шундай экан давлат қабули вакиллари бракка олиб келадиган нуқсонларнинг «илдизи»ни аниқлаб, уларни бартараф этиш йўлларини излашлари, ишчилар, инженер-техник ходимлар ўртасида тушунтириш ишлари олиб боришни кучайтиришлари, юқори сифат учун курашнинг чинакам жонкуярлари, бу муҳим ишда меҳнат коллективларининг энг яқин кўмакдошлари бўлишлари керак.

Г. ВОҲИДОВА,
Республика стандартлар бошқармасининг катта инженери.

ОЛИЙ ДАРАЖАДАГИ УЧРАШУВНИНГ МАТБУОТ МАРКАЗИДА

ХАЛҚ ДИПЛОМАТИЯСИ АМАЛДА

Президент Р. Рейганнинг СССРга қилган биринчи визити унинг анчагина ватандошларини ҳам Москвага олиб келди. Улар орасида расмий делегация аъзоларидан ташқари, Совет-Америка мулоқотининг тақдирига бефарқ қарамайдиган, бу мулоқот барқарор ва амалий асосда ўтишидан манфаатдор бўлган оддий гражданлар — жамоатчилик вакиллари ҳам бор. Бундай, манфаатдорлик уларни 29 май куни олий даражадаги Совет-Америка учрашувининг матбуот марказида кўрсатилган китобнинг муаллифлари билан яқинлаштиради.

«Американикларнинг М. С. Горбачевга мактублари» нашрининг ноёблиги нимада? Гап шундаки, бу ўринда биз АҚШ гражданларнинг ўз муаммоларини фақат ўз Президентлари билангина эмас, айни вақтда бизнинг мамлакатимиз раҳбарлари билан ҳам муҳокама қилиб, ҳал этиш учун илгари тасаввур этиб бўлмайдиган даражадаги тайёрликларига дуч келамиз, деб жавоб қайтаради бу саволга «Огонёк» журналининг бош редактори В. Коротич. Бу китоб Америкадан шикоят китоби эмас, у халқ дипломатиясининг намунаси, замонамиз воқеликлари тўғрисидаги ўй-фикрларидир, деб таъкидлади у.

«Прогресс» нашриётининг директори А. Авеличевнинг фикрича, китоб Қўшма Штатлар ижтимоий фикрининг энг муносиб манзарасини беради. Бугунги кунгача Бош секретарь номига юборилган хатлар сони юз мингтадан ошиб кетди, дейди у. Шундай қилиб, нашриётимиз олдида авторлар — каттакичик, ҳар хил касб-кор, эътиқоддаги кишилар қўяётган мураккаб ва ўткир муаммолардан четланмай, шу ҳар хил нуқтаи назарларни холисона акс эттиришдан иборат асосий вазифа турарди.

Американинг таниқли сиёсатшуноси профессор С. Коэн тўпламнинг нашр этилиши АҚШ билан СССР ўртасида янги шаклдаги алоқалар бошланганини билдиради, деб ҳисоблайди. Хатларнинг нашр этилиши кейинги йилларда мамлакатларимиз ўртасидаги муносабатларда рўй бераётган жараённинг бир қисмидир, деди у. Олим бу жараённи халқларимиз ўртасига «кўприк ташлаш» жараёни, деб таърифлади.

А. ПЕТРОВСКИЙ,
В. ШИШЛИН,
ТАСС мухбирлари.

● **ЎРТА ЧИРЧИҚ районининг нон комбинати коллективи йил бошидан хўжалик ҳисоби асосида ишламоқда. Нонвойлар янгича шароитларда ишлаб чиқариш планларини ошириб бажариш билан бирга маҳсулот турларини кўпайтиришга ҳам ҳаракат қилишмоқда. Ҳозир тайёрлаётган маҳсулотлари тури 25 тага етди. Шу кунларда эса Бутуниттифоқ XIX партия конференциясини муносиб кутиб олиш учун ўзаро социалистик мусобақани авж олдириб ишлашяпти.**

Суратларда: комбинатнинг нон ёпиш цехида (чапда юқорида); қолипловчи М. Галемшина, хамир қорувчилар Ғ. Куменов ва М. Гапировлар (пастда ўнгдан); илғор бригада бошлиғи Е. Азикова.

А. Зуфаров фотолари.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ»ГА ЖАВОБ БЕРАДИЛАР

«БИЗГА ЁРДАМ КЕРАК»

ГАЗЕТАНИНГ 1988 йил 18 февраль сонида эълон қилинган «Бизга ёрдам керак» сарлавҳали мақолада Бўка районидаги «Октябрь 40 йиллиги» колхозининг «Хўжақўрғон» участкасидан бир группа меҳнаткашлар хўжаликда шахсий чорвачиликни ривожлантириш учун ҳеч қандай имконият йўқлиги, шароит яратилмаётганлиги ҳақида ёзишган эди.

Мақолага халқ депутатлари Бўка район Советн ижроия комитетининг раиси М. Икромовнинг имзоси билан жавоб олинди. Унда таъкидланишича, мақола район агросаноат бирлашмаси мутахассислари иштирокида «Октябрь 40 йиллиги» колхозида кўриб чиқилган. Хўжаликда айни пайтда 95,3 гектар, шу жумладан «Ўзбекистон ССР 10 йиллиги» участкасида 42,5 гектар, «Қорабоғ» участкасида 29,8 гектар, «Қорасув» участкасида 23 гектар ва «Хўжақўрғон» участкасида 6,7 гектар ер шахсий оилаларнинг молини боқиш учун ажратиб берилган.

Шунингдек, колхозда меҳнаткашларнинг шахсий чорваси учун озуқа ҳам ажратилмоқда. 1987 йилнинг ўзида хонадонларга 61560 килограмм беда пичани, 86500 килограмм озуқа лавлаги, 116705 килограмм маккажўхори силоси тарқатилган.

Булардан ташқари колхоз правлениесининг 1988 йил 28 февралдаги қарорига мувофиқ бу йилдан бошлаб «Хўжақўрғон» участкасида яшайдиган аҳолининг қорамоли учун бевосита даланинг ўзидан ҳам пичан ажратиб берилади.

● «Лоқайдлик гирдоби» мақоласи изидан

ҲАММАМИЗНИНГ ДОИМИЙ ИШИМИЗ

ИНСОН тановул қиладиган озиқ-овқат маҳсулотлари орасида мева, сабзавотнинг ўрни алоҳида. Дарҳақиқат турли витаминларга бой бу ноз-неъматларни вақтида, меъёрида, керагича истеъмол қилиб туриш саломатлик гаровидир. Афсуски, ҳозирги пайтда тез-тез тилга олинаётганидек, турғунлик йилларида ҳамма пахта билан бўлиб, қишлоқ хўжалигининг гулгун тармоғига эътибор сусайиб кетди. Мева-сабзавот етиштириш кескин камайди.

Бу ҳам майли-я, мавжуд боғ-роғларга ҳам эътибор бермай қўйдилар. Қаровсиз қолган бундай майдонларда дов-дарахтлар қуриб, касалликка чалиниб, ҳосилдорлиги пасайди. Оқибатда танқислик рўй берди. Бозорларда бу хилдаги маҳсулотларнинг нархи қимматлашиб кетди. Бу ҳол аҳолининг норозилигига сабабчи бўлди.

Газетанинг 1987 йил 3 апрель сонида босилган «Лоқайдлик гирдоби» мақоласида ана шу муаммоли масалалар кўтарилган эди.

Мақола кенг жамоатчилик томонидан қизғин кутиб олинди. Область партия комитети томонидан маъқулланди. Ҳар бир районда ва хўжаликда боғдорчилик, сабзавотчилик, полизчиликни ривожлантириш, бу хилдаги экинлар, мевали дарахтлар экиладиган майдонларни кенгайтириш, ҳосилдорлигини ошириш юзасидан тадбирлар белгиланиб, махсус қарор қабул қилинди. Ана шу қарорни ҳаётга татбиқ этиш юзасидан жойларда катта ташкилотчилик ишлари бошлаб юборилди.

Бу орада мақолада ўртага қўйилган муаммолар юзасидан фикр, таклиф, мулоҳазалар билдирилган мактублар кўплаб кела бошлади. Қишлоқ хўжалиги мутахассислари, ишчи-хизматчилар, турли касб эгалари томонидан ёзиб юборилган хат ва хабарлар газетада «Лоқайдлик гирдоби» мақоласи изидан» рубрикаси остида мунтазам бериб борилди. Ўтган бир йил вақт мобайнида бу мавзуга бағишланиб 60 га яқин турли ҳажмдаги хилма-хил мақолалар эълон қилинди. Куйинчаклик билан ёзиб юборилган бу мақолаларда масала ўз вақтида ва тўғри кўтарилганлиги қайд қилиниши билан биргаликда боғдорчилик, мевачиликдаги резервлар ва имкониятлар нималардан иборат эканлиги кўрсатилди, конкрет таклифлар, тавсиялар берилди.

Бўстонлиқ районидаги «Новгород» совхози боғбони Б. Саидғозиевнинг «Мевазорларни кенгайтириш бурчимиз», Тошкент районидаги Карл Маркс номли колхоз раиси Р. Акбаровнинг «Қарс икки қўлдан», шу райондаги «Ўзбекистон ССР 50 йиллиги» колхозининг бригада бошлиғи Ш. Маҳкамовнинг «Боғларда барака бор эди», А. Йўлдошевнинг «Қуруқ гап билан иш битмайди», Улуғ Ватан уруши ветерани Э. Ризақуловнинг «Мевазорсиз колхозлар», Тошкентдаги 1-шаҳар шифохонаси бош врачи Қ. Ризаевнинг «Мева — хасталик давоси», оҳангаронлик ўқитувчи М. Қаюмовнинг «Достор олмалар қани?», Ўзбекистон геология министрлиги ходими М. Отажоновнинг «Тоғлар ҳам боғларга маҳтал», шахсий пенсионер С. Акрамовнинг «Аввало боғбон зарур», ТошДУ доценти М. Икромовнинг «Айнаган уруғни экиб» сингари мақолалари, айниқса, кўпчиликка маъқул бўлди.

Шуни мамнуният билан қайд қилиш керакки, ўтган даврда мақола изидан бориб жойларда боғдорчилик, мевачиликни ривожлантириш юзасидан бирмунча ишлар қилинди.

Бу соҳада Оққўрғонда амалга оширилаётган тадбирлар ибратлидир. Бу районда кейинги икки йил ичида боғлар ва токзорлар салкам 100 гектарга кенгайтирилди. Ваҳоланки, ўн йиллар давомида бу райондаги колхоз ва совхозларда боғдорчилик умуман эътибордан четда қолиб кетган эди. Айниқса, пахтакор хўжаликларда бу тармоқни ривожлантириш назоратга олинганлиги таҳсинга сазовордир. Ҳар бир хўжаликда конкрет тадбирлар ишлаб чиқилди. Бу тадбирларда резервлар, имкониятларни тўла ишга солиб, пахтакор колхозларда ҳам катта майдонларда мевазорлар, боғзорлар яратиш, сабзавот, ковун-тарвуз етиштиришни ҳам йўлга қўйиш қатъий қоида қилиб белгилаб қўйилди.

— Ҳақиқатан ҳам «Лоқайдлик гирдоби» мақоласи бизни ҳушёр торттирди, — дейди Пискент районидаги Охунбобоев номли колхоз раиси М. Авазов. — Ўйлаб қаранг-а, ер, сувга ва бошқа имкониятларга эга бўлсагу, шулар ҳисобига етиштириладиган ноз-неъматларга эга бўлмасак. Керак бўлиб қолса бозорга югурсак. Бу деҳқонга алам қилмайдими? Энди бундан буён бунга йўл қўйиб бўлмайди, деган қатъий қарорга келдик. Маслаҳатлашдик, йўлини топдик. Салкам 40 гектар майдонда боғ ташкил қилдик. Бу боғларда меванинг ҳар хил: эртапишар, ўрта пишар, кеч пишар навлари кўчатларини экиб, парвариш қилмоқдамиз. Келаси йилдан нишона қилади. Шу билан бирга сабзавот, картошка экиш учун ҳам ҳар бир бригадада ерлар ажратганмиз.

Бундай хўжаликлар бошқа районларда ҳам кўпайиб бораётганлиги қувончлидир.

Хулоса шуки, боғдорчилик, мевачилик, полизчиликка бўлган эътибор асло сусаймаслиги керак. Зотан бу иш мавсумий эмас, деб қайта-қайта таъкидлашмоқда газетхонларимиз.

Ер ажратиш, кўчат экиш — бу катта ва хайрли ишнинг бошланиши, холос. Энг муҳими ана шу ерлардан оқилона фойдаланиш, экилган кўчатларнинг тўла-тўкис тутиб кетиб, ҳосилга киришини таъминлаш зарур. Бунинг учун парвариш ишларини рисоладагидек олиб бориш талаб этилади. Афсуски, ҳамма ерда ҳам бу масъулият тўла ҳис қилинмаяпти. Агар шаҳримиздаги айрим очиқ майдонларни кўздан кечирсангиз ҳайрон бўласиз. Мева дарахтлари зич қилиб экиб қўйилган. Ёки бўлмаса манзарали дарахтлар ёнига қаторлаштириб экиб ташланган. Эҳтимол шу жойларга эгалик қилувчи корхона, ташкилотларнинг раҳбарлари бу йил шунча миқдорда мевали дарахт кўчатлари ўтқаздик, деб юқори ташкилотларга ахборот беришгандир. Лекин улар бундай шароитда мевали дарахтлар яхши ўсмаслигини, улардан келгусида мўлжалдаги ҳосилни олиб бўлмаслигини наҳотки билмасалар. Бу ҳам майли-я, айрим ерларда кўчат экилган-у, ташлаб қўйилган. Сув ҳам қўйилмайди, озиқлантирилмайди, табиийки, бу кўчатларнинг кўпчилиги ҳозирнинг ўзидаёқ қуриб қолмоқда.

Сабзавот, ковун-тарвуз пайкалларидаги ишлар қандай бормоқда? Беғубор ҳосил етиштириш учун ҳаракат қилинмоқдами ёки яна ўрганган кўнгил ўртанса қўймас деганларидек селитрага зўр берилмоқдами? Ҳозир айни ана шу ишларни назорат қиладиган пайт. Биз қишлоқ мухбирлари, мутахассислар, халқ назоратчилари «Лоқайдлик гирдоби» мақоласини муҳокама қилишни давом эттириш жараёнида ана шу масалага ҳам алоҳида эътибор беришларини истардик. Бизга маълумотлар, қилинган ишларнинг шунчаки қайд қилиниши эмас, амалий тадбирларнинг ижроси, пировард натижаси ҳақидаги хат-хабарлар, таклиф, мулоҳазалар, танқидий сигналлар керак.

Муҳокама давом этади.

РЕДАКЦИЯ АГРОСАНОАТ БЎЛИМИ.

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

● КОБУЛ, 29 май. (ТАСС). Афғонистон пойтахти халқ вакиллари кенгаши (муниципалитети)нинг бу ерда бўлиб ўтган фавқулодда сессиясида Муҳаммад Ҳаким Кобулнинг янги ҳокими этиб сайланди. Янги ҳоким номзоди учун овоз беришда Кобулнинг 11 райони депутатлари қатнашдилар. Бахтар агентлигининг хабарига кўра, Кобул ҳокими лавозимига кўрсатилган 8 номзоддан Муҳаммад Ҳаким овозларнинг кўпчилигини олди.

Кобул муниципалитетининг фавқулодда сессияси Афғонистон Республикаси Президентининг фармонига мувофиқ ўтказилди.

● **НЬЮ-ЙОРК. Якшанба куни эрталаб Совет Иттифоқи телевизор экранлари орқали американикларнинг уйига кириб боргандек бўлди. АҚШнинг ҳамма етакчи телевизион компаниялари КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари М. С. Горбачев билан АҚШ Президенти Р. Рейган ўртасида бошланган олий даражадаги тўртинчи учрашув тўғрисида бевосита Москвадан репортажлар олиб бормоқда.**

Телевизор экранларида американик юксак мартабали меҳмонни Внуково аэропортида кутиб олиш маросими кўрсатилди. Шундан кейин телекамералар тантанали кортеж ортидан Москва кўчалари бўйлаб кўҳна Кремль деворларигача кузатиб борди. Америкалик телетомошабинлар Катта Кремль саройининг Георгий залидаги учрашув маросимини кўрдилар. Бу ерда Совет ва Америка раҳбарлари табрик нутқлари сўзладилар.

● **ДЕҲЛИ. Бугун Покистон президенти генерал Муҳаммад Зиёул Ҳақ мамлакатнинг миллий ассамблеяси ва ҳукуматини тарқатиб юборди. Зиёул Ҳақ Равальпинди шаҳрида ўтказилган матбуот конференциясида сўзлаб, миллий ассамблея фаолияти бошлаганидан бери ўтган уч йил ичида ўз олдига қўйилган вазифаларни, жумладан жамиятни исломлаштириш борасидаги вазифаларни бажармаганлиги сабабли ана шу қарорга келдим, деди. Шу вақт ичида мамлакатда қонунчилик ва тартиб хатарли даражада ёмонлашиб кетди ва бу нарса фожиали оқибатлар келтириб чиқарди, деди у.**

Конституцияга мувофиқ, ҳукумат ва бош министр М. Х. Жунежо ўз ваколатларидан маҳрум бўладилар, деди Зиёул Ҳақ. Исломободдан берилган хабарларга кўра, президент берган баёнот чет эл сафаридан қайтиб келган М. Ҳ. Жунежо аэропортда матбуот конференцияси ўтказиб турган пайтга тўғри келди. Президент миллий ассамблеяга сайлов уч ой мобайнида ўтади, муваққат ҳукумат составн эса душанба куни эълон қилинади, деди.

● **БОНН. Совет Иттифоқи билан ГФР олимлари ер юзида музлик даврининг келиб чиқиши ва ривожланиши билан боғлиқ масалаларни ўрганишда ҳамкорлик қилиш ниятидадирлар. Федератив Республикадаги энг катта илмий марказлардан бири — Геттинген университетининг вакили бугун шуни маълум қилди. Унинг айтишича, СССР Фанлар академияси география институти билан ҳамкорлик қилиш тўғрисида келишиб олинган. Бу аҳдлашув, жумладан 1992 йилдаёқ Помирга ва Тянь-Шаннинг шимолий районларига қўшма экспедиция ўтказишни кўзда тутади.**

● МАНАГУА, 30 май. (ТАСС). Никарагуа ҳукумати билан контрреволюция раҳбарлари ўт очишни узил-кесил тўхтатишга эришиш хусусидаги музокараларнинг навбатдаги даврасини ниҳоясига етказишни Манагуада 7—9 июнь кунларига кўчириш тўғрисида келишиб олдилар. «Никарагуа демократик қаршилик ҳаракати» бошлиқлари шанба куни ҳукумат билан бўлиб ўтган музокараларнинг якунларига доир бирон бир ҳужжатни имзолашдан бош тортдилар, аммо муваққат ярашни навбатдаги учрашувгача узайтиришга рози бўлдилар. Ана шу учрашув Никарагуадаги аҳволни тинч бартараф этиш жараёнидаги ҳал қилувчи учрашув бўлиб қолади.

(ТАСС, 30 май).

ҲИНД КИНОСИ:

ДЎСТЛИКНИНГ ТЕРАН ИЛДИЗЛАРИ

ОСИЕ, АФРИКА ВА ЛОТИН АМЕРИКАСИ МАМЛАКАТЛАРИ КИНОФЕСТИВАЛИ Тошкент-88

40-ЙИЛЛАРНИНГ охирларида Совет Иттифоқи экранларида Раж Капурнинг «Дайди» фильми пайдо бўлди. Ана шу картинадан бошлаб совет томошабинлари ўртасида ҳинд кино санъатига қизиқиш кучая борди. Шундан сўнг Бимал Ройнинг «Икки қарич ер» картинаси мухлислар эътиборига сазовор бўлди. Кейинчалик Х. А. Аббоснинг «Ганга» фильми ва бошқа бадиийленталарда ҳинд халқининг ҳаёти ҳаққоний кўрсатиб берилди. Мазкур асарлар ўзининг инсонпарварлик йўналиши ва ижтимоий зиддиятларга бойлиги билан кишилар қалбини забт этди.

Ҳозирги пайтда Ҳиндистон фильмларни суратга олиш ҳажми бўйича дунёда биринчи ўринни эгаллаб келмоқда. Бу ерда ҳар йили ўртача 800-900 та картина ишлаб чиқарилади. Санъатнинг бу турига янгидан-янги истеъдодли режиссёрлар мурожаат этиб, ҳинд кино санъатини янги мавзу ва жанрлар билан бойитишмоқда. «Мамлакатда газета ва китобларни биргаликда олиб қараганда ҳам кинонинг таъсири жуда кўп марта кучли», деган эди Жавоҳарлаъл Неру. Дарҳақиқат, ҳинд киносанъаткорларининг ижодий изланишлари тобора ривожланиб бормоқда, бунга жуда кўп фестиваллар, жумладан, халқаро Тошкент киноанжумани ҳам гувоҳлик беради. Шу боисдан ҳам Ўзбекистон ва малакатимизнинг бошқа республикаларида ҳинд фильмлари муваффақиятли намойиш этилмоқда.

Совет ва ҳинд кинематографчиларининг дўстлиги ва ижодий ҳамкорлиги 30-йиллардаёқ бошланган эди. Ҳиндистонда мустақиллик эълон қилингандан сўнг бу ижодий ҳамкорлик янада кенгайди. 1952 йилда Совет Иттифоқи томошабинлари «Санъат фарзандлари» номли дастлабки ҳинд фильмини томоша қилдилар. Кўп ўтмай В. Пронин ва Х. А. Аббос ижодий ҳамкорликда суратга олган «Уч денгиз оша саёҳат» фильми пайдо бўлди. Мазкур асар кўплаб томошабинларнинг эътиборини қозонди.

Совет—ҳинд санъаткорларининг ижодий ҳамкорлиги кейинги йилларда янада равнақ топмоқда. Ўзбекистон ССР халқ артисти, режиссёр Латиф Файзиев бу ижодий анъанани давом эттириб «Ганг узра тонг» фильмини суратга олди. Мазкур картинада жуда кўплаб ҳинд киноактёрлари иштирок этишди. Кўп ўтмай мазкур режиссёрнинг ҳинд санъаткорлари билан ижодий ҳамкорликда яратган «Али-бобо ва қирқ қароқчи» картинаси суратга олинди. Бу фильмда «Минг бир кеча» китобидаги машҳур эртак экранда ўз аксини топди. Бўлардан ташқари, Л. Файзиев ҳинд санъат усталари билан биргаликда «Севги афсонаси» картинасини яратди. Бу асарда Шарқда жуда кенг тарқалган ривоят — икки ёш йигит ва қизга ўз бахтларига эришиш учун жуда кўп синовларни енгиб ўтишда уларнинг севгиси катта роль ўйнаганлиги тасвирлаб берилди.

Ҳинд кино санъати кейинги йилларда ўз ғоявий-бадиий қиёфасини тобора такомиллаштирмоқда. Бунга уч қитъа кинематографчиларининг халқаро Тошкент кинофестивалида ҳинд санъаткорлари намойиш қилаётган экран асарлари ҳам гувоҳлик беради. Бу галги киноанжуманда ҳам ҳиндистонлик тараққийпарвар кино санъати усталари ўзларининг янги картиналари билан фаол иштирок этдилар.

А. БОРИСОВ.

● ОСИЕ, Африка ва Лотин Америкаси мамлакатларининг X халқаро Тошкент кинофестивалида Ҳиндистондан кўпгина санъат усталари иштирок этишди. Суратда: хушовоз хонанда Шеркўзи Ғозиев ҳинд санъаткорлари даврасида.

А. Зуфаров фотоси.

АВТОҲАЛОКАТ СОДИР БЎЛДИ

УНИНГ САБАБЛАРИ НИМАДА?

ИНТИЗОМ. Бу сўз ортидаги тушунча кўпинча бизга оддийгина туюлади. Аслида интизомсизлик оқибатида ҳалокатлар, фожиалар содир бўлишини ҳамма вақт ҳам ёдда тутавермаймиз, ҳаммавақт ҳам тасаввур қилавермаймиз.

Бу фикрларни ёзишга туртки бўлаётган автомобиль ҳалокати ҳам, аслида, ана шундай интизомсизлик ва оддий тартиб-қоидаларга амал қилмаслик оқибатида содир бўлди. Натижада 8 киши ҳалок бўлди яна бир неча киши касалхонага тушди...

Бир қараганда, ҳеч қанақа тартиббузарлик ва қоида бузарлик йўқ. Калинин район автобус-таксомотор паркининг ҳайдовчиси А. Каримов шу йил 12 майда директор Ш. Муҳаммаджонов номига ариза ёзиб, 15 май куни Оқтошда оилавий тантанани ўтказиш учун автобус сўраган. Директор рухсат берган, автобус учун эрталаб соат 7 дан кеч соат 21 -гача 77 сўм пул тўланган. Ҳаммаси қонуний. Шу ергача... Бундан кейин эса «арзимаган камчиликлар»га йўл қўйилган. Яъни, тоғ йўлини ҳисобга олмай, кичик «ПАЗ» ўрнига катта «ЛАЗ» автобуси ажратилган. Ҳамкасбининг хизматига отланган ҳайдовчи Аҳмад Пирмуҳамедов ўз томонидан қўпол тартиббузарликка йўл қўйди. Салонга нормадаги 33 ўрнига 52 йўловчини киритди. Рост, улардан 26 киши катта ёшлилар, қолгани болалар эди. Бироқ, барибир, қоидабузарлик рўй берган: узоқ йўлда, айниқса, тоғ йўлида ҳар бир йўловчига, албатта, бир жой ажратилиши керак.

Автобусга йўловчилар киритилмасдан аввал, автопаркнинг ўзида яна бир «майда» қоидабузарлик содир бўлган эди: ҳайдовчига тоғ маршрутида юриш бўйича инструктаж берилмади. Бу эса зарур эди. Чунки А. Пирмуҳамедов узоқ маршрутларда ишламаган, қолаверса, автопаркда бор-йўғи 1986 йилдан бери ишлаётган, ҳайдовчилик гувоҳномасини эса 1984 йилда олган эди. Етарли малака ва тажрибага эга бўлмаган ҳайдовчига ўйламай-нетмай «ЛАЗ»да одамларни тоққа олиб чиқиш топширилди. У эса...

Бўлажак ҳайдовчига шоферлик курсларидаёқ тоғ-тепаликлардан тушаётганда автомобиль, албатта, маълум тезлик режимига (скоростга) солинган бўлиши керак, «холостой»да юриш мумкин эмас деб уқтирилади. А. Пирмуҳамедов эса тоғ йўлидан пастга тушаётиб автобусни бирон тезлик режимига солмай, тезликни «холостой»га қўйган ва машина зарур даражадан тезлаб кетгач «скоростга солиш»нинг иложи бўлмаган.

Тағинам бахтли тасодиф рўй берди — думалаётган автобус ёнбош тепаликка урилиб ҳаракатдан тўхтади, тубсиз жарликка қуламади...

Автоҳалокатнинг ҳозирги даражада оғир оқибатига эса йўловчиларнинг нормадан кўплиги таъсир кўрсатди.

ҲАЙДОВЧИ, ПИЁДА, ЙЎЛ

Ҳалокат рўй бергач, шунча одам ўлгач, албатта, бунинг сабаблари ҳали атрофлича ўрганилади, айбдорлар жазоланади. Ҳозирча эса, юқоридаги таҳлилларга Ўзбекистон ССР Ички ишлар министрлиги, Давлат автомобиль инспекцияси бошқармаси томонидан ўтказилган дастлабки текшириш натижалари асос қилиб олинди. Шуларнинг ўзидан кўриняптики, бу ҳалокатнинг замирида оддий интизомсизлик, «майда-чуйда» деб менсилмайдиган оддий қоидабузарликлар ётибди. Йўқса...

Область Давлат автомобиль инспекцияси шу йил 7 апрелда мазкур автопаркда комплекс текширув ўтказган. Унда аниқланган камчиликларни тугатиш бўйича маъмурият номига 11 банддан иборат тақдимнома ёзилган, Калинин район Давлат автомобиль инспекцияси 4 марта автомобилларнинг техник созлигини текширган, ҳайдовчилар ҳузурида 4 марта лекция ўқилган.

16 майда яъни машъум ҳалокатнинг эртасига қайта текширилганида юқоридаги камчилик ва нуқсонлар тугатилмагани, ГАИ тақдимномаси бажарилмагани аниқ бўлди. Бундан ташқари, 1988 йилнинг ўтган 4 ойи мобайнида мазкур автопарк ҳайдовчилари томонидан 1 йўл транспорт ҳодисаси содир этилиб, унда 1 киши ўлган ва 1 киши жароҳатланган, бир ҳайдовчи кайф билан машина бошқарганда қўлга тушган, 13 ҳайдовчи давлат машинасидан шахсий манфаати йўлида фойдаланганда ушланган, 39 машина эса линияда техник носоз ҳолатда ишлатилгани аниқланган.

Мазкур ҳодиса бўйича жиноий иш қўзғатилди, тергов олиб борилмоқда.

Бундай ҳодисалар такрорланмаслиги учун нима қилиш керак? Аввало, ҳар бир ҳайдовчи ва унга йўл варақаси бераётган ҳар бир мутасадди шахс ўз вазифасини сидқидилдан бажариб, белгиланган тартиб-қоидаларга жиддий риоя этиши зарур.

Ҳозирча эса юқори раҳбар органларнинг айрим қарор ва кўрсатмалари ҳам бажарилмай қолиб кетмоқда. Масалан, шу йил февраль ойида Ўзбекистон ССР Давлат автомобиль инспекцияси бошқармаси ва Автомобиль транспорти министрлиги биргаликда ҳаракат хавфсизлигини таъминлаш бўйича яхши тадбир ишлаб чиқишди. Унга кўра автотрестлар ва автокорхоналарнинг инженер-техник ҳамда раҳбар ходимлари ГАИ хизмати билан биргаликда ҳайдовчиларнинг кўча ҳаракати қоидаларига риоя қилишини назорат қилиб бориши керак. Бунинг учун эса ҳар бир автокорхонадан ҳар куни 3 киши ажратилиши зарур.

Афсуски бу яхши тадбир йўлга қўйилганида қанча кўнгилсиз ва бахтсиз ҳодисаларнинг олди олинган, қанча одамларнинг ҳаёти сақлаб қолинган бўлур эди.

Ҳа, «оддий интизомсизлик» мана шунақа кўринишларда давом этмоқда. Қачонгача?!

Ҳ. ОЛИМЖОНОВ.

Янги китоблар

УСТОЗЛАР ДАВРАСИДА

«ЁШ ГВАРДИЯ» нашриёти ёзувчи Носир Фозиловнинг «Устозлар даврасида» китобини нашрдан чиқарди. Муаллиф мазкур китобда устоз адиблар Ғафур Ғулом, Ойбек, Абдулла Қаҳҳор, Собит Муқонов, Миртемир, Мухтор Авезов, Шайхзодалар ҳаётида рўй берган ибратли воқеаларни қаламга олади, уларга эҳтиром сақлайди. Ўзбек, қозоқ, қорақалпоқ халқлари ўртасидаги азалий дўстликни тараннум этади.

Р. ТИЛЛАЕВ.

СПОРТ ● СПОРТ

МУСОБАҚАЛАР, УЧРАШУВЛАР

✦ **ШАХМАТ.** Гаагада ўтказилган йирик халқаро турнирда А. Карпов устидан ғалабага эришган Г. Каспаров мусобақа тугашига бир тур қолганда биринчи ўринни қўлга киритди.

✦ **ЕНГИЛ АТЛЕТИКА.** Кипрда президент Макариос совғини учун бўлиб ўтган мусобақаларда мамлакат терма командаси сафида қатнашган тошкентлик Ф. Хайрулин 5 минг метрга югуришда ғолиб келди.

✦ **ФУТБОЛ.** СССР кубоги учун финалда Москванинг «Торпедо» ва Харьковнинг «Металлист» командалари учрашишди. 42-минутда Аджоев (11 метрдан) ва 61-минутда Баранов тўп киритиб, «Металлист» ғалабасини таъминлади. Шундай қилиб, СССР кубогига 1988 йил ёнига — Харьков командаси номи ёзиладиган бўлди.

✦ Тошкентнинг «Пахтакор» футболчилари «Ростсельмаш» командаси билан сафардаги ўйинини 1:1 ҳисобида дуранг қилишди ва кейинги икки ўйинда бирмунча муваффақиятли қатнашиб 3 очкони қўлга киритдилар.

✦ **ВЕЛОПОЙГА.** Тошкентлик Жамолиддин Абдужабборов Тинчлик пойгасида қатнашгандан сўнг Хельсинкига келиб Болтиқ денгизи мамлакатлари Дўстлик пойгасида ҳам стартга чиқди. Унда 16 мамлакатдан 118 спортчи иштирок этмоқда. Ж. Абдужабборов биринчи ва иккинчи босқичларда маррага ҳаммадан олдин келди.

РАНГ-БАРАНГ ОЛАМ

● Сўнгги вақтларда Шверин (ГДР) шаҳридаги болалар боғчаларининг бири жуда оғизга тушиб қолди. Гап шундаки, тарбиячилар орасида 23 ёшли «мўйловли энага» Михаил Фрибе пайдо бўлди. Бу йигитча токарлик касбини ташлаб, ўзини болалар тарбиясига бағишлади. Аввалига кичкинтойлар оламини ҳис этиш, улар қалбига йўл топиш осон кўчмади. Ҳозир у жуда кўп эртакларни билади, қўғирчоқларни «даволайди», аравачаларни тузатади, болаларнинг барча ўйинларида иштирок этади. Михаилнинг бағри кенглиги, болаларга нисбатан меҳр-муҳаббати, уни болалар орасида обрўсини оширди.

● Жанубий Африкалик полициячи зериккanidan пашша қўриб ўтирарди. Шу пайт соатига 150 километр тезликда келаётган «Форд» автомобилига кўзи тушади. Тартиб посбони тезликни оширгани учун, жазоламоқчи бўлиб қоидабузар машинага пешвоз чиқиб... турган жойида қотиб қолди. Автомашина ичида ҳеч ким йўқ эди. ЖАР йўл полицияси ходимлари бир зумда оёққа туришди. Бебош машинага етиб олишнинг ҳам ўзи бўлмади. Фақат, эгасиз машина қандай қилиб ҳеч қаерга урилмай, тўнкарилмай полициячиларнинг кўзини ўйнатиб, таъқибдан қочиб боришига улар ҳайрон эдилар. Машина тўхтовлангандан сўнггина бу сирнинг таги очилди. 7 ёшли «шумтака» бўйи машина ичида кўринмай кетган бўлса ҳам, бир сайр қилгиси келиб, «Форд»ни олиб қочган экан. Қўлга тушган болакай тенгқурлари каби кўз ёш қилиб «энди сира ҳам бундай қилмайман» деб сўз берди.

Редактор ўринбосари **Р. УМАРОВ.**

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ЎҚИШГА МАРҲАМАТ!

16-ЎРТА ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

1988-1989 ўқув йили учун

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

БИЛИМ ЮРТИ ТОШКЕНТ ТЎҚИМАЧИЛИК КОМБИНАТИ УЧУН ТАРОҚЛОВЧИ, ХОМ ИП ТАЙЁРЛОВЧИ, ЙИГИРУВЧИ, КАЛАВАЛОВЧИ, ТЎҚУВЧИ КАСБЛАРИДАГИ МАЛАКАЛИ ИШЧИЛАР ТАЙЁРЛАБ БЕРАДИ.

Ўқиш муддати 8-синфни битирганлар учун — 3 йил, 10-синфни битирганлар учун — 6 ойдан 1 йилгача.

3 йил таълим оладиган ўқувчиларга ўқиш даврида 3 маҳал овқат, кийим-бош берилади. Билим юртини тамомлагач улар ўрта маълумот ҳақидаги диплом оладилар ва уларга эгаллаган малакаси юзасидан разряд берилади. Ишлаб чиқариш практикаси даврида иш ҳақининг 50 проценти билан таъминланадилар.

6 ой ва бир йил муддат билан таълим оладиган ўқувчиларга ойига 70 сўм стипендия, шунингдек ишлаб чиқариш практикаси даврида иш ҳақининг 50 проценти тўланади.

Бошқа шаҳарлардан келганлар ётоқхона билан таъминланади.

Ўқиш даври доимий меҳнат стажига қўшиб ҳисобланади.

Билим юртини аъло диплом билан тамомлаган ўқувчилар олий ўқув юртларининг кечки ва сиртқи бўлимларига ва техникумларга ўқишга киришда алоҳида имтиёздан фойдаланадилар. Комбинат қошида политехникум филиали мавжуд. Ўқувчиларнинг бўш вақтларини мазмунли ўтказишлари учун билим юртида тўқиш, бичиш ва тикиш тўгараклари, драма тўгараги, спорт секциялари ишлаб турибди, шунингдек улар учун тўқимачилар маданият саройининг эшиклари очиқ, «Текстильщик» спорт комплекси уларнинг ихтиёрида, комбинат қошида профилакторий, Тошкент денгизида дам олиш зонаси бор.

Ўқишга кириш учун қуйидаги ҳужжатларни топшириш талаб қилинади: директор номига ариза, туғилганлик ҳақидаги ҳужжат, таржимаи ҳол, яшаш жойидан справка, 6 дона фотосурат (3х4 см. ҳажмида), характеристика.

АРИЗАЛАР ҲАР КУНИ, ЯКШАНБАДАН ТАШҚАРИ СОАТ 9 ДАН 17.00 ГАЧА ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Бизнинг адрес: Тошкент шаҳри, 100-алоқа бўлими, Фрунзе райони, Абдулла Қаҳҳор кўчаси, 34-уй (2, 3, 80, 97-автобуслар; 25, 32-маршрутли таксиларнинг «16-СПТУ» бекати). Телефон: 55-44-85.

Ўзбекистон ССР Ҳунар-техника таълими давлат комитетининг

38-ЎРТА ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

1988-1989 ўқув йили учун

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Билим юртида қуйидаги мутахассислар тайёрланади: токарлар, механика-йиғув ишлари слесари, слесарь-электриклар, бадиий бўёқчилар, дурадгорлар, холодильник тузатувчи мастер, электр-газ пайвандчилари.

Ўқиш муддати 1-3 йил.

Ўқишга 8-10 синф маълумотига эга бўлган йигит-қизлар қабул қилинади.

8-синф маълумотига эга бўлган ўқувчилар ўқиш даврида 4 маҳал иссиқ овқат, бепул уст-бош кийим, 10-синф маълумотига эга бўлган ўқувчилар стипендия оладилар.

Ишлаб чиқариш практикаси даврида ўқувчиларга иш ҳақининг 50 проценти тўланади.

8-синф маълумотига эга бўлган ўқувчилар учун ўқиш

Турар жойи билим юртидан узоқ бўлган ўқувчилар ётоқхона билан таъминланадилар.

Ўқиш даври меҳнат стажига қўшиб ҳисобланади.

Билим юртини аъло баҳолар билан тамомлаган ўқувчиларга ҳукумат қарорига биноан ўқув юртларига кириб ўқиш учун имтиёзли йўлланмалар берилади.

Билим юртида спорт секциялари, вокал-чолғу ансамбли, бадиий ҳаваскорлик тўгараги, фото ва техника ижодиёти тўгараклари ишлаб турибди.

Ўқишга кириш учун қуйидаги ҳужжатларни топшириш лозим: ариза, туғилганлик ҳақидаги гувоҳнома ёки паспорт, маълумоти ҳақидаги ҳужжат, саломатлиги ҳақидаги справка, яшаш жойидан справка, 6 дона фотосурат (3х4 см. ҳажмида).

МАШҒУЛОТЛАР 1 СЕНТЯБРДАН БОШЛАНАДИ.

Мурожаат учун адрес: Тошкент области, Нариманов, шаҳри, «Водник» массиви, Лихачёв кўчаси, 27«а» уй. (183, 171-автобусларнинг «Водник» массиви бекати).

ТОШКЕНТДАГИ 45-ТЎҚИМАЧИЛИК ЎРТА ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

ТЎҚУВЧИ, ЙИГИРУВЧИ КАСБЛАРИНИ ЎРГАНИШ УЧУН

ҚИЗЛАРНИ

ЎҚИШГА ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

Ўқишга кириш имтиҳонларсиз, суҳбатлашиш йўли билан қабул қилинади.

Ўқишга қабул қилинганларга шинам ва қулай ётоқхонадан жой берилади.

Билим юрти юқори малакали тўқувчи касбини эгаллаб чиқиш кафолатини беради. 10-синфни битирган ўқувчилар касб эгаллаб чиқиш учун 1 йил ўқишади, уларга 70 сўм стипендия тўланади.

9-синфни битирган ўқувчилар 2 йил ўқиб касб эгаллаб чиқиш билан бирга тўлиқ ўрта маълумот ҳам оладилар ва ўқиш даврида давлат таъминотида бўладилар.

8-синфни битирган ўқувчилар 3 йил ўқиб касб ўрганиш билан бирга тўлиқ ўрта маълумот олиб чиқадилар ва ўқиш даврида давлат таъминотида бўладилар.

Билим юртидаги ўқиш даври умумий меҳнат стажига қўшиб ҳисобланади.

Машғулотлар — 1 сентябрда бошланади.

Ёшларнинг эркин ижод қилиш ва маънавий камолотга етиш, ҳаётда ўз ўрнини топа билишига кафолат берилади.

Билим юртига киришни хоҳловчилар қабул комиссиясига қуйидаги ҳужжатларни топширадилар: ариза, туғилганлик ҳақидаги гувоҳнома, маълумот ҳақидаги ҳужжат; характеристика, медицина справкаси (ўқув юртига кирувчилар учун мўлжалланган форма бўйича), 8 дона фотосурат ва агар 16 ёшга тўлган бўлса паспорт шахсан кўрсатилади.

ЙИГИТЛАРНИ БИРИНЧИ БОР ЎҚИШГА ТАКЛИФ ҚИЛАМИЗ!

Билим юртида Тошкент шаҳрида яшаб турган йигитлар учун тўқувчилар ва йигирувчилар экспериментал группалари ташкил қилинган.

Қабул шартлари — юқорида қайд қилинганидек.

Бизнинг адрес: 700070, Тошкент шаҳри, Фрунзе райони 2-Охунбобоев кўчаси, 68-уй (54, 57, 58, 98-автобуслар; 4, 7, 9, 11, 24, 28-трамвайлар; 3, 13, 16-троллейбусларнинг «Киров номли парк» бекати). Телефонлар: 55-78-28, 55-78-30.

Ҳар куни, якшанбадан ташқари соат 9 дан 16.00 гача, шанба кунлари соат 9 дан 14 гача билим юртининг касб танлаш кабинетида консультация олиш мумкин.

МАШҲУР ТУЛА САМОВАРИ

Донг таратган Тула самоварлари шаънига ҳар қанча мақтов ёғдирса арзийди. Зеро, шифобахш самовар чойи атрофида мароқли суҳбат қуриб, ширин ўйга толмаган одам борми?

Ихчам, енгил ва чиройли электр самоварларини замонавий ҳаётимиздаги оилавий давра тимсоли деб аташ мумкин.

Тула ва Суксульск заводларидаги моҳир усталар қўлида сайқал топган хромланган ЭЛЕКТР САМОВАРЛАРИ «ТАШХОЗТОРГ» нинг барча магазинларида сотилмоқда.

Самоварнинг умумий сиғими — 2,5-3 литр.

Баҳоси — 35 сўмдан 47 сўмгача.

ШИРИНЛИК — ТИЛГА ЁҚАР

Шарқда меҳмонларни кутиб олиш тўкин дастурхон атрофида чой билан бошланиб, чой билан тугаши қадимий урф саналади.

Бир пиёла хушбўй чой устида ширин суҳбат бошланади. Бу суҳбатга дастурхондаги ранг-баранг ШАРҚ ШИРИНЛИКЛАРИ янада ўзгача лаззат бахш этади. Айниқса, шарқона безалган патнислардаги холва, парварда, пашмак, қаҳрабо рангли казинакларни таърифлашга тил ожизлик қилади.

ПАРВАРДА, ҚАНД, НОВВОТ, РАНГ-БАРАНГ ХОЛВАЛАР, МОНПАСЬЕ, КАРАМЕЛЬ КОНФЕТЛАР, ПАШМАК ВА ҲОКАЗО ШИРИНЛИКЛАРНИ ОЗИҚ-ОВҚАТ ВА КОНДИТЕРЛИК МАҲСУЛОТЛАРИ МАГАЗИНЛАРИДАН СОТИБ ОЛИШИНГИЗ МУМКИН.

Бир килограммининг баҳоси — 1 сўмдан 3 сўмгача.

«УЗМЕСТПРОМ» ИЛМИЙ-ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИ.

«СОЮЗТОРГРЕКЛАМА» БУТУНИТТИФОҚ БИРЛАШМАСИНИНГ ЎЗБЕКИСТОН АГЕНТЛИГИ.

Давлат заёми облигацияларини СССР жамғармалар банкида сақланг!

ОБЛИГАЦИЯЛАРНИ САҚЛАШ — СССР ЖАМҒАРМАЛАР БАНКИНИНГ ХИЗМАТ ТУРЛАРИДАН БИРИДИР.

СССР Жамғармалар банки давлат заёми облигацияларини мазкур облигация эгаси талаб қилгунга қадар ёки заём муддати тугагунга қадар сақлаб бериш учун қабул қилади.

Облигация эгаларининг хоҳишига кўра СССР Жамғармалар банки муассасалари ютуқлар тиражи таблицалари бўйича облигацияларни текширадилар ва чиққан ютуқ тўғрисида облигация эгаларига маълум қиладилар.

Сақлаб бериш учун қабул қилинган облигациялар облигация эгасига ёки номига шу облигация эгаси томонидан ишонч қоғози ёзилган шахсга тўлалигича ёки қисмма-қисм берилади. Облигация эгасининг аризасига кўра облигациялар унинг адресига ёки бошқа шахснинг адресига жўнатилиши мумкин.

Сақлаш учун топширилган облигациялар ворислигидан қатъий назар шу облигация эгаси томонидан битта ёки бир неча шахсга васият қилиб қолдирилиши мумкин.

Облигацияларни сақлаб берганлик учун ҳақ олинади.

СССР Жамғармалар банки муассасаларига сақлаб бериш учун қабул қилинган облигацияларнинг бутлигига давлат кафолат беради.

СССР ЖАМҒАРМАЛАР БАНКИ СИЗНИНГ ХИЗМАТИНГИЗГА ТАЙЁР!

СССР Жамғармалар банки.

«Реклама» Марказий агентлиги.

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА»)

БИЗНИНГ АДРЕС: 700083, ТОШКЕНТ ЛЕНИНГРАД КЎЧАСИ, 32.

Редактор ўринбосарлари — 335885, 325747, 337916. 325748; масул секретарь — 334808, 325353; секретариат — 325750; БЎЛИМЛАР: хатлар ва оммавий ишлар — 334048, 325354; идеология — 325778; саноат капитал қурилиш ва транспорт — 325749; қишлоқ хўжалиги — 325647; совет қурилиши — 325733; адабиёт ва санъат — 325553; маданият — 325767; социал масалалар — 325556; ахборот, спорт ва ҳарбий ватанпарварлик — 325645; эълонлар бўлими — 325727.

Р—16663 А. 1612. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС: 64684. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12